

YANA BIR O'YINCHOQ

Bog'chada ham tadbirlar o'tkazilishini bilasiz-a? Bolajonlar maktabga borganlarida, ziyrak, a'lochi o'quvchi bo'lishlari uchun ular kerakda! Shahrimizdagi «Shodlik» nomli 5-sonli maktabgacha ta'lim muassasasida ham musobaqalar juda ko'p bo'ladi. Yaqinda o'tkazilgan «Sog'lomjon – polvonjon» musobaqasida Dilshoda Choriyeva sardorlik qilgan o'rta guruh tarbiyalanuvchilari g'olib bo'lishdi. Muassasa rahbari Rahima opa Jo'rayeva g'oliblarga sovg'alar ulashdi. Bolalar esa o'yinchoqlari yana bittaga ko'payganidan quvonishdi.

Tohir MAMATQULOV,
Surxondaryo viloyati, Sherobod
shahri

OBUNA BO'LMOQCHIMIZ

Biz «Tong yulduzi»ni sevib o'qiyamiz. Gazeta sahifalaridagi she'r, maqolalari chiqqan tengdoshlarimizning manzillarini yozib olib, xatlar jo'natamiz. Shu tariqa turli viloyatlardan iqtidorli do'stlar ortirayapmiz. Shuning uchun biz yana gazetaga obuna bo'lib, sahifalardagi rang-barang rasmlarni ko'rib, she'r-u maqolalarni o'qishda davom etmoqchimiz.

Qashqadaryo viloyati,
Qarshi tumanidagi
25-maktabning 6-sinf
o'quvchilari

– Viloyatimiz
«Tong yulduzi» gazetasiga
obuna bo'lishda respublikada
peshqadam ekanligini o'qib
quvondik, – deydi
Namangan viloyatidagi
2-sonli iqtidorli bolalar
maktab-internatining
9-«A» sinf o'quvchisi Elyor
Sirojiddinov.
– Men ham ushbu
gazetaga 2009-yil uchun
obuna bo'lishni maqsad
qildim. Ishonamanki, gazeta
o'qishli maqolalari bilan bizni yana
quvontiradi.

2008-yil
13-oktabr
N:41
(66686)

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

Suratda: Uch guruh sardorlari – Durdona Usmonova, Risolat Usmonova hamda Nozima Yusupovalar ustozlari Nigora Sobirova bilan bo'lajak darsga puxta hozirlik ko'rishyapti.

SUV – MO'JIZA

Aziz bolajonlar! Orangizda suvni qadrlaydigan aqlli, odobli tengdoshlaringiz ko'p ekan. Shuning uchun ham gazetamizda e'lon qilingan «Suv – mo'jiza» tanloviga xatlar «suvdek oqib» kelmoqda. Men ham suvni qadrlayman, deysizmi?! Unday bo'lsa, tengdoshlaringizning insholarini o'qib boring. Siz ham bu aziz ne'matni qanday qadrlashingiz haqida yozgan inshoingizni yuborishingiz mumkin.

Davomi 2-betda

OKTABR – MA'NAVIYAT OYLIGI

Maktablarda fan oyliklari o'tkazilishi yaxshi an'anaga aylanib qolgan. Oktabr oyi «Milliy istiqlol g'oyasi va ma'naviyat asoslari» fani oyligi deb e'lon qilindi. Shu munosabat bilan respublikamizdagi barcha maktablarda ochiq darslar o'tkazilyapti. O'quvchilar bukletlar, devoriy gazetalar chiqarishyapti, sinflararo o'zaro bellashishyapti. G'olib bo'lgan sinf o'quvchilari tumandagi maktablarda seminar-mashg'ulotlar o'tkazib berishadi.

Poytaxtimizning Shayxontohur tumanidagi 167-maktabda ham «Milliy istiqlol g'oyasi va ma'naviyat asoslari» fani o'qituvchisi Nigora Sobirova boshchiligidagi «O'zbekiston – Vatanim mening» mavzusida fan oyligi o'tkazilyapti. Ochiq darslarni no'anaviy, interfaol, trening uslubida o'tkazishga intilayotgan ustoz o'quvchilarini uch guruhga bo'lgan holda bilimlarini sinab ko'ryapti. Musobaqa so'ngida sardorlar bellashishadi va umumiy natijalar hisoblanib, g'olib jamoa aniqlanadi.

Tumandagi 38 ta maktab o'qituvchilari e'tiboriga havola etiladigan mazkur seminar-mashg'ulot ishtirokchilarining hayajoni cheksiz.

«BEELINE»NING BOLALARGA TUHFASI

– Maktabimizga «Beeline» taqdim etgan internet yordamida 1500 nafar o'quvchilarimiz yana-da puxtarok bilim olish imkoniyatiga ega bo'ldilar, – deydi Jizzax tumanidagi 17-maktab direktori Qo'chqor Isomov.

Bunday ajoyib sovg'a Toshkent va Namangan shaharlaridagi uchta maktab o'quvchilariga ham nasib etdi.

«Beeline» savdo belgisi ostida xizmat ko'rsatuvchi «Unitel» kompaniyasining «Bolalar uchun yangi texnologiyalar» ijtimoiy loyihasini amalga oshirishdan ko'zlagan maqsadi, telefon tarmog'i orqali internetga ulanish imkoni bo'lmagan chekka tumanlarning maktab o'quvchilari uchun zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatini yaratishdir.

Ayni damda kompaniya mamlakatimizdagi yana beshta maktab kompyuterlarini internet tarmog'iga ulab bermoqda.

Gazetxon o'quvchilar, eshitmadim
demanglar!

Sevimli nashringiz «Tong yulduzi» gazetasiga
2009-yil uchun

OBUNA

boshlandi.
Nashr ko'rsatgichi: 198

TOSHKENT – 2200

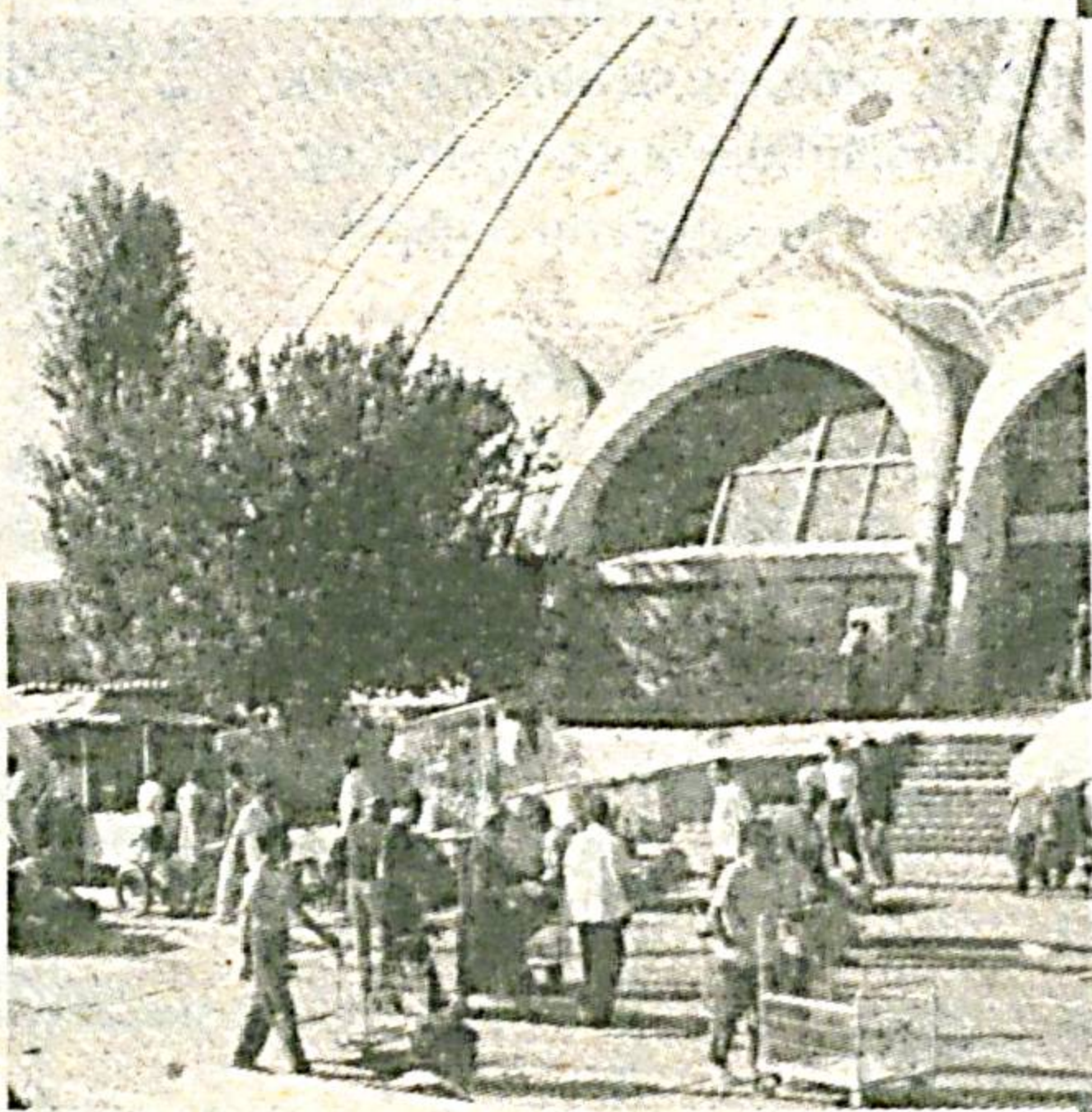
ESKI JO'VA NIMA DEGANI?

Siz uchun bu so'zning ma'nosini bilish, albatta foydali. Ayniqsa, Chorsu atrofida yashovchi bolalar bilan birga kattalarning ham bu to'g'risida ma'lumotga ega bo'lishlari hayotiy zaruratdir. O'z mahallang, guzaring, shahring nomlari ma'nosini bilish ham qadriyat hisoblanadi.

Eski Jo'va!

Qadimda bu joy Jo'vaxona – harbiy aslahalar saqlanadigan joy bo'lgan. Jiva – sovit degan ma'noni bildiradi. Bu so'z xalq tilida urfga kirib, Jo'va, keyinchalik Eski Jo'va shaklida qo'llanila boshlagan.

Eski Jo'va haqida eshitgan ertak, rivoyatlar bo'lsa, bizga yozib yuboring, aziz bolalar!

HALOL YASHAYLIK

Men bu voqeani buvimdan eshitgan edim:

Qishlog'imizda bir bo'yochi bo'lgan ekan, u ota-onasidan juda erta yetim qolib, yolg'izlikda yasharkan. Kichik paxsali uy unga ota-onasidan meros edi. U uylarni bo'yab kun kechirardi. Bir kuni u qo'shni qishloqda ishlab yurgan ekan, yo'lda uni bir yo'lovchi to'xtatib:

– Ey, bo'yochi, sen yashaydigan qishloqda bir xonadonga o't ketibdi, tezroq bor, – debdi. Bo'yochi xotirjam yo'lida davom etibdi. Buni ko'rgan haligi kishi:

– Ey, nega buncha xotirjamsan? – deb so'rabdi. Bo'yochi yana indamabdi.

Bo'yochi o'z manziliga oshiqmay boribdi, borsaki, yon qo'shnisining xonadoni kulga aylanib yotgan emish. Uning uyiga ziyon ham yetmabdi. Negaki, u uyiga haromdan kelgan pulni sarf qilmas ekan.

Halollikda hikmat ko'p, kelinglar, bolajonlar, halol yashaylik.

ZIOLA,

Shayxontohur tibbiyot kolleji

Toshkent viloyatining Oqqo'rg'on tumani markazida joylashgan 1-maktabgacha ta'lim muassasasida 250 nafar kichikintoy tarbiyalanadi. To'qqiz guruhdan iborat bog'chaning beshta guruhiga tilida nuqsoni bor bolajonlar qatnashadi. Mohir tarbiyachilar: – Mana bu bizning milliy boyligimiz – paxta! – deya kichikintoylarni milliy iftixor ruhida tarbiyalashga intilishyapti.

Husanboy AVVALOV
olgan surat

PAND BERGAN YOLG'ON

Maktabga ketayotganimda, oyimlar: «Bugun uyimizga buving keladilar, barvaqt kelgin-a!» deb qoldilar. Uchinchi soat tugagach, ustozimdan javob so'ramoqchi bo'ldim. Shunda ularning har safar ota-onamiz yozib bergan tilxatni so'rashlari yodimga tushdi. Men esa ertalab oyimlarga tilxat yozdirib olmagan edim. Shunda miyamga bir fikr keldi va o'zim tilxat yozib, ustozga topshirdim. Ish bitdi. Xursand bo'lgancha uyga yo'l oldim. Lekin bu ishimni sezib qolgan partadoshim Sarvar ustozga aytib beribdi. Ertasiga sinf rahbarimizdan kechirim so'radim. Endi hech kimni aldamayman. Chunki yolg'onning oqibati yomon bo'lar ekan. Siz-chi, aziz tengdoshlar, yolg'on gapirmaysizmi? Bu ish yaxshi o'quvchilarga yarashmasligini bilasizmi?

Nodira AKROMJONOVA,
Andijon viloyati, Asaka shahri

DARSLARDAN QOLIB KETMANG

Sizning sinfingizda ham darslarga vaqtida qatnamaydigan o'quvchilar bor-a? Ular nega ko'p dars qoldirishadi, bilasizmi? Buning sabablaridan biri tez-tez kasal bo'lib qolishdir. Betob bo'lmaslik uchun esa, ayniqsa, hozirgi salqin kuzgi ob-havoda ehtiyot bo'lish kerak. Chunki shifokorlarning aytishlaricha, bu faslda kasallikka chalinishimiz oson ekan. Demak, onalarimizning «Ustingga qalinroq kiyib ol», degan hay-haylashlariga quloq solishimiz kerak. Bundan tashqari, endi muzdek ichimlik ichishni to'xtatish lozim. Meva-sabzavotlarni ham odatdagidek yuvib, iste'mol qilishdan ancha avvalroq muzlatgichdan olib qo'yib, keyin iste'mol qiling. Axir kasal bo'lish va darslardan qolib ketishni istamasangiz kerak?!

Farhod UMAROV,
O'zMU jurnalistika fakulteti talabasi

HAMSHIRA QIZ QASAMYODI

Hamshiralarning qasamyod qabul qilishlarini eshitgansiz-a? Ha, ular intizomli talaba, keyinchalik insonlardan yordamini ayamaydigan tibbiyot xodimi bo'lishga so'z berishadi. Bu yil ham nufuzli P.F.Borovski nomli tibbiyot kollejining 1-bosqich talabalari Alisher Navoiy nomidagi san'at saroyida qasamyod qabul qilishdi. Tadbirni Toshkent shahar kasb-hunar ta'limi Markazi boshlig'i Sh.Javlonov ochib berdi. Kollejning fidoyi ustozlari ham shu kuni munosib taqdirlandilar. Endilikda bu bo'lajak hamshira qizlarimiz «Hamshiralik ishi», «Akusherlik ishi», «Davolash ishi» yo'nalishlarida tahsil olib, tibbiyot sirlarini o'rganadilar.

DILOROM

BALIQ OVIDA

Bir kuni tog'am va opachalarim baliq oviga chiqishdi. Ular kichkina baliqcha tutib, uyga olib kelib mushukka yedirdilar. Baliqchaga rahmim keldi. Undan keyin yana bir marta baliq oviga borishdi. Shunda men ham birga bordim. Biz qarmoqni suvga otdik, lekin baliq ilinmadi.

Bir payt daryo ichida qimirlab turgan narsani ko'rdik. Uni baliq deb o'ylasak, yaqinroq keldi, qarasak, baliq emas ekan. Opachalarim uni qurbaqa deyishdi. Lekin men qurbaqani ko'rmagan edim. Shu kuni baliq tuta olmay uyga qaytdik. Shunisiyam yaxshi bo'ldi. Chunki bechora baliqchani yana mushukka yedirishar edi-da.

Munira BAHODIR qizi,

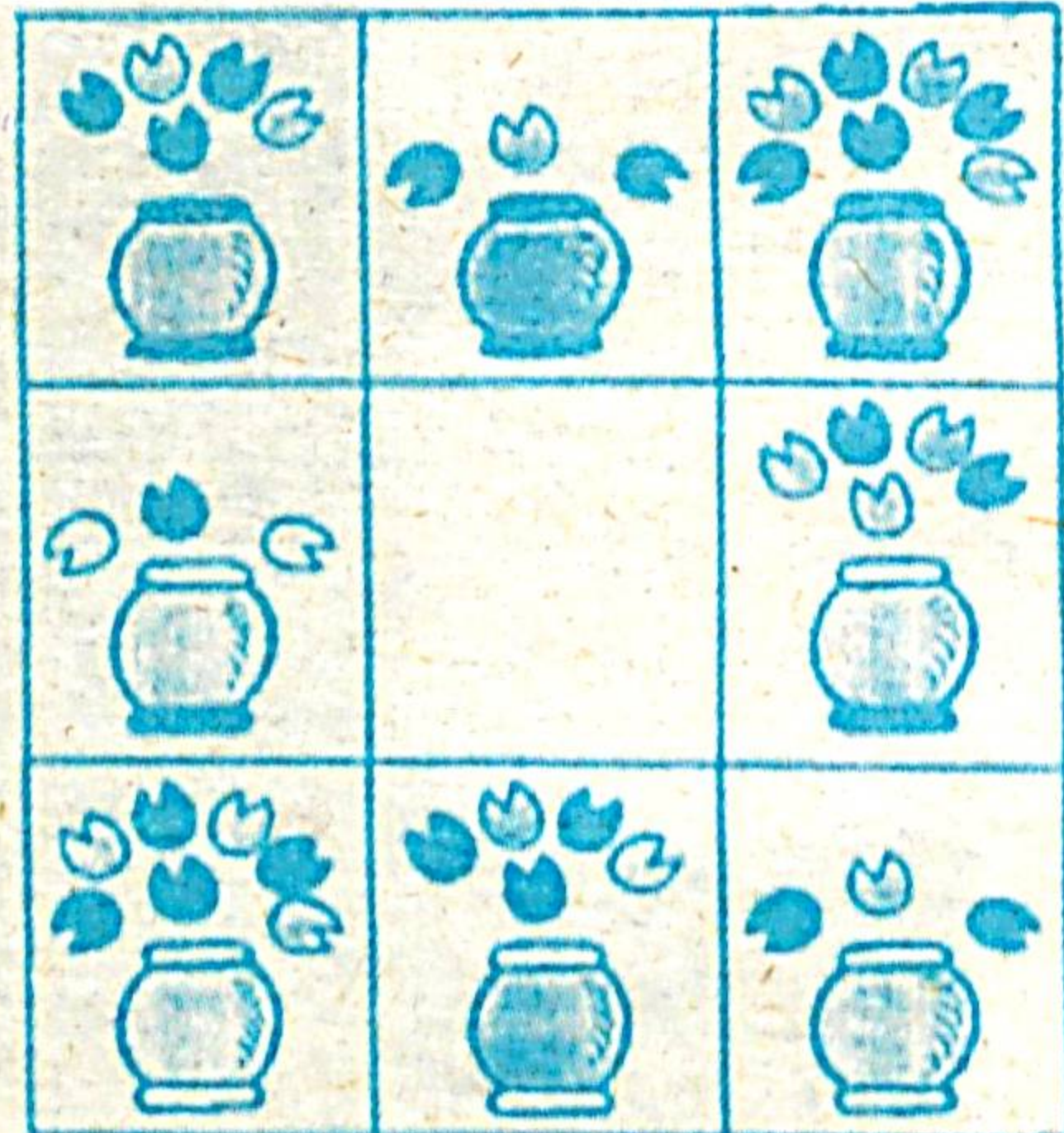
Zangiota tumani, Eshonguzar qo'rg'oni

KO'ZOYNAK TAQISH
AYBMI?

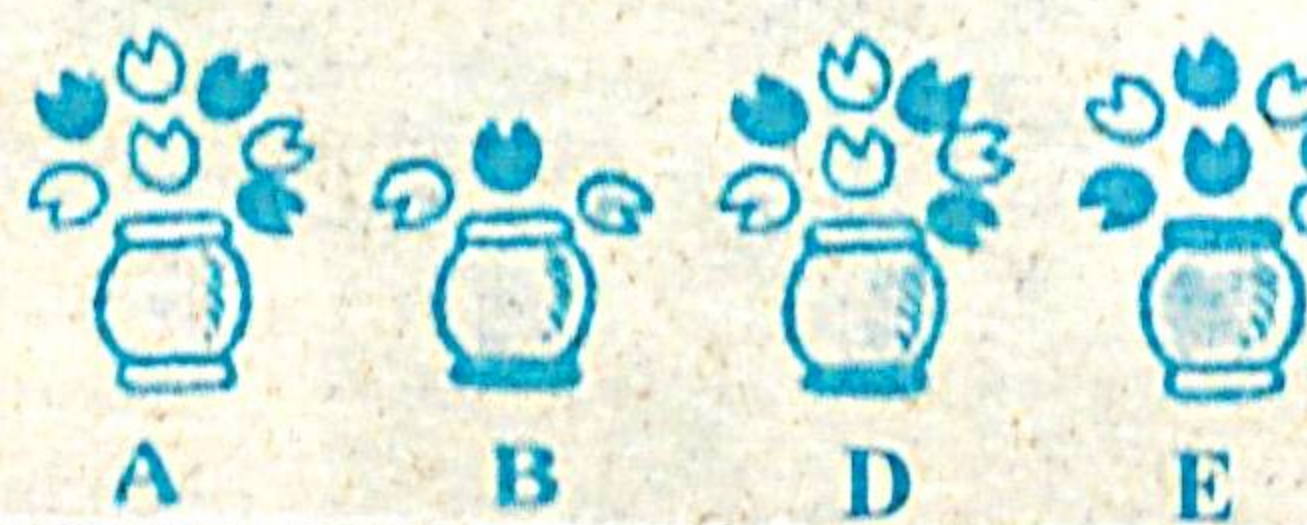
Sinfimizda Anora ismli qiz bor. U juda odobli, aqlli qiz. Faqat ko'zoynak taqadi. Nima qilibdi, bu ayb emas-ku, deysizmi? Shuni bizning sinfdosh bolalar hech tushunishmaydi-da! Ular qachon qaramang, Anorani masxara qilishadi. Ayniqsa, sinfdoshimiz Bahrom uni «to'rko'z», deya xafa qiladi. Hatto bir kuni u Anorani yig'latdi. So'ng, bir necha kun maktabga kelmadi. Bilsak, Bahromning ko'zi og'rib qolgan ekan. Shu-shu bolalar ayblarini tushunishdi. Endi hech kim Anorani masxara qilmayapti. Sizning sinfingizda bunday bolalar yo'qmi? Ko'zoynak taqish aybmi? Siz bunga nima deysiz?

Gulandom ZIYODULLAYEVA,
Sirdaryo viloyati, Boyovut tumani

Qaysi tuvak
pano
markazida
turishi kerak?

Yusuf XUSHVAQTOV,
Qashqadaryo viloyati,
Dehqonobod tumanidagi
23-maktab

SUVDAN KELAR MO'L HOSIL

Bu olamning yashnab turishiga sababchi suvdur. O'zbekistonimizni jannatmakon qilgan ham zilol suv. Mehnatkash dehqonlarimiz shu ne'mat tufayli bog'-rog'lar yaratib, mo'l hosil olishmoqda. Mana bu yil ham bizning viloyatimizda yig'im-terim boshlandi. Omborlar donga to'lmoqda. Endi o'ylab ko'raylik, agar suv bo'lmaganida, non kabi aziz ne'mat dasturxonimizda bo'larmidi? Axir onamiz xamir qorayotganlarida ham suvdan foydalanadilar. Shu tufayli biz shirin kulchalar yeymiz. Kattalar suvni o'ynab, uvul qilma, deydiganida, shularni eslaylik. Ularning gaplariga quloq tutib, suvni asraylik.

Sevimli shoirimiz Abdulla Oripov o'z she'rilarida yozganlaridek, barchamiz suvni juda juda suyib, e'zozlab yashashimizni istayman.

Juda ajoyibdir inson udumi,
U suvni juda ham, juda ham suyay.

Deylik, biror joyda nihol ko'rdimi,
Albatta tagiga suv quyay.

Sohiba ABDUQAYUMOVA,
Surxondaryo viloyati, Sho'rchi
tumanidagi 18-maktab o'quvchisi

Boshi 1-betda

SOVG'A

(Hikoya)

Ertalab uyqudan ko'z ochgan Murodjon hovlida bo'yniga zanjir solingan kiyikni ko'rdi. Bugun uning tug'ilgan kuni. Dadasi unga, yetti yoshga to'lgan kunning kiyik sovg'a qilaman, degan edi. Kecha dadasi ovga ketgandi. Mana bugun va'dasining ustidan chiqib, kiyik olib kelibdi. Murodjon kiyikni har tomonidan tomosha qildi va o'rtoqlarini chaqirib keldi. Axir dadasi qanday zo'r sovg'a olib kelganini o'rtoqlariga maqtanishi kerak-da.

Murodjonga o'rtoqlarining havasi keldi. Chunki hali hech kimning dadasi bunaqa sovg'a qilmagan edi. Uni hamma qutladi. Tug'ilgan kun juda yaxshi o'tdi. O'rtoqlari, tog'a-yu xolalari ko'p sovg'alar olib kelishdi. Biroq, dadasining sovg'asiga teng keladigani yo'q edi.

Ertasiga Murodjon kiyik uchun o't yulib keldi. Ammo jonivor o'tga qayrilib ham qaramadi. Kiyikning ko'zidan yosh tomchilardi. U uzoq-uzoqlardan elas-elas ko'rinayotgan tog'larga qarardi. Murodjon hayron bo'lib kiyikka tikilib o'tirdi. Uning ko'zidagi yoshini ko'rib, ichi achidi. Go'yo undan rahm-shafqat so'rab yig'layotganday tuyuldi.

Yaqinroq borib kiyikni silashga qo'rqdi, chunki u bahaybat edi. Zanjirda tortila berib charchagan, ammo zanjir halqalarini uzolmagandi. Horg'in, umidsiz kiyikka Murodjonning rahmi keldi. Shu ahvolda uni qanday ushlab turadi? G'amgin kiyik unga quvonch keltiradimi? Murodjon o'zini kiyikning o'rniga qo'yib ko'rdi. Uni ham kimidir qamab qo'ysa, nima bo'ladi? Ota-onasidan, o'rtoqlaridan ajralib qanday yashaydi? Albatta u ham yig'lagan bo'lardi. Nimagadir dadasini yomon ko'rib ketdi. Uzoqdagi tog'larga qaradi. Ha, kiyikning uyi o'sha tog'larda. U ota-onasining, o'rtoqlarining yoniga borishi kerak. Murodjon qo'rquvni unutib, kiyikka yaqinlashdi. Zanjirning qulfini ochib yuborgandi, u sharaqlab yerga tushdi.

Kiyik bir zumda qishloqni tark etdi, shamolday yelib, tog'lar tomon ketdi.

Barno RAHMON

«JAR»NING RAQQOSA QIZI

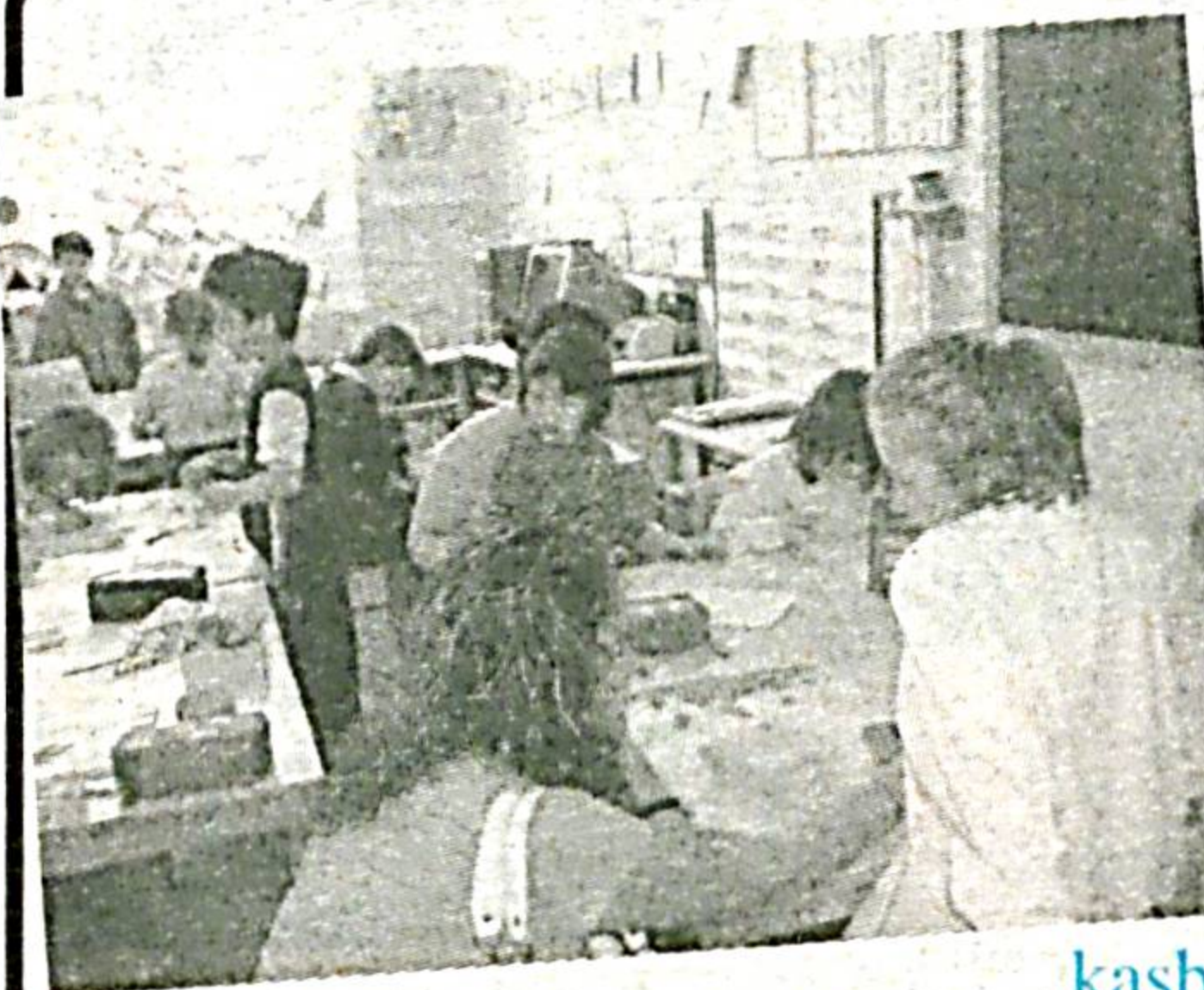
Shoista poytaxtimizdagi «Jar» sport sog'lomlashtirish majmuasida faoliyat ko'rsatayotgan «Raqqosa qizlar» to'garagi a'zosi. Tirishqoq, o'zi ustida tinimsiz izlanadigan Shoista Umarova poytaxtimizdagi 223-maktabda taxsil o'lyapti. U maktabda bo'ladigan tadbirlarda faol qatnashadi. Ayniqsa, yaqinda nishonlangan o'qituvchilar va murabbiylar kuniga bag'ishlangan bayram dasturida u o'zining chiroyli raqslari bilan ishtirok etdi. Uning chiqishlari barcha maktabdoshlariga ma'qul bo'ldi. Hatto unga havas qilib ko'pchilik qizlar raqs bilan shug'ullanishga qaror qilishdi.

Bugungi kunda raqqosa qizimiz ustoz Mavluda Parpiyeva, Feruza Shavkatovadan raqsning nozik sirlarini o'rganyapti.

Ayni paytda ustozlaridan olgan saboqlarini sinovdan o'tkazish maqsadida, u «Yangi avlod – 2008» bolalar ijodiyoti festivalida qatnashmoqchi.

Uning orzulari bisyor: Kelgusida o'zbek milliy raqslerini maromiga yetkazib ijro etib, ustoz san'atkorlardek raqqosa bo'lish. O'zining betakror raqsleri bilan O'zbekiston nomini butun dunyoga yana-da ko'z-ko'z qilish. Niyating hamrohing bo'lsin, Shoista!

OLMOS

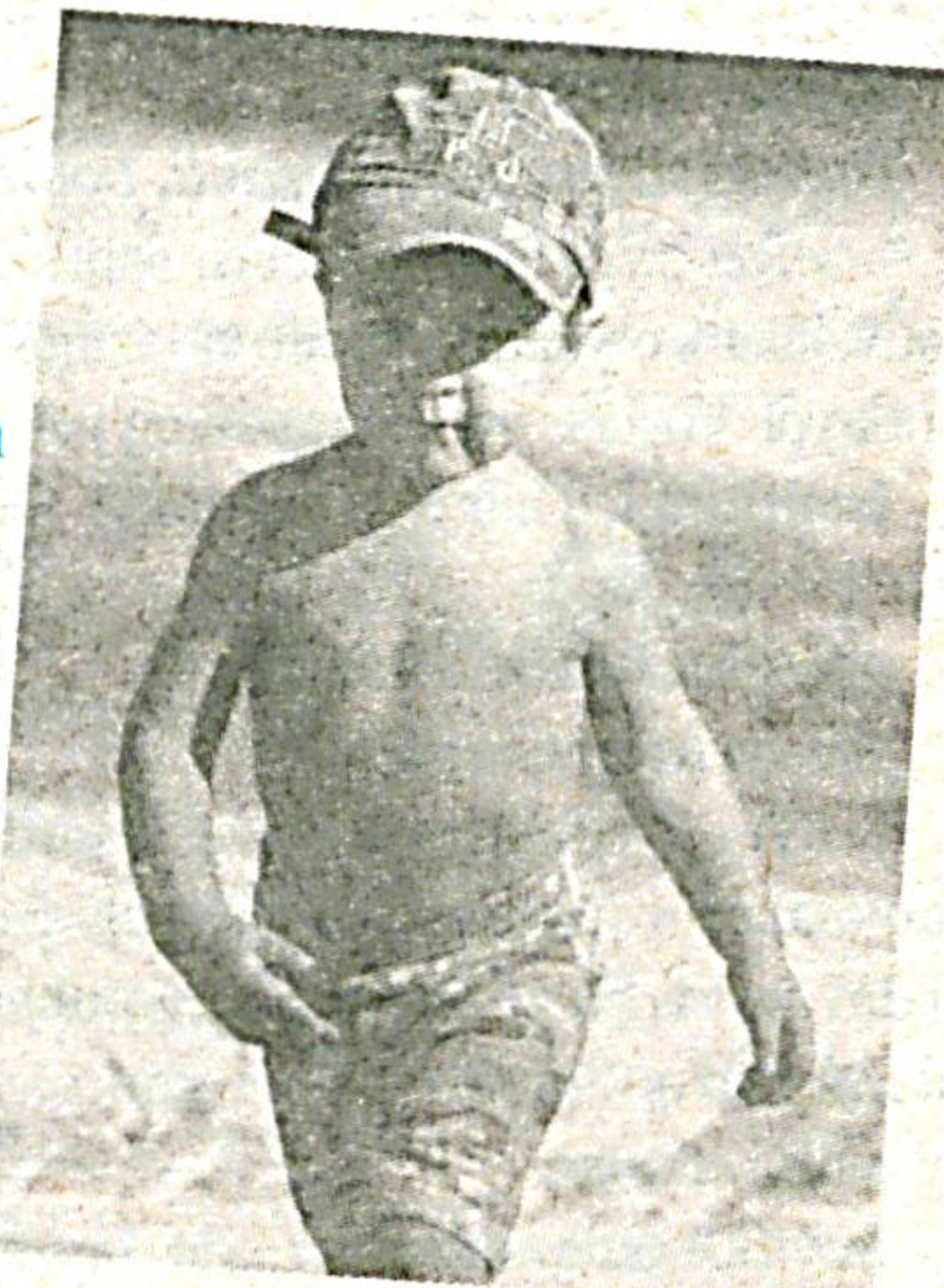

KASB TANLASH MAHORATI

Ukrainaning barcha maktablarida ikki yildan buyon maxsus terminallar ishga tushirilgan. Ushbu terminallar orqali o'quvchilar o'zlari yoqtirgan kasbni tanlay oladilar. Yangi qurilma o'quvchilarga mehnat qonun-qoidalari, kasbiy faoliyat, mutaxassislarining maoshlari haqida ma'lumot beradi. 2008-yil oxirigacha terminallar soni 1000 taga, kelasi yilda 6000, 2010-yilning o'rtalarida esa yangi qurilmalardan har bir o'quvchi foydalanishi rejalashtirilgan. Keyinchalik bu terminallar maktablardan tashqari internet klublariga ham kiritiladi.

6 YOSHDAN MAKTABGA

Yaponiya maktablarida o'quvchilar 6 yoshdan boshlab 1-sinfga boradilar. Bu yoshgacha esa bolalar bog'chada arifmetika, yozish va chizishni qisman o'rganib, maktabga tayyorlanadilar. Maktab yoshiga yetgunicha bolalar arifmetika bilan birga o'qishni yaxshi bilishlari zarur. Boshlang'ich maktablarda o'quvchilar yapon tili, matematika, fizika, kimyo va biologiya, tarix, odobnoma, musiqa, tabiatshunoslik, jismoniy tarbiya kabi fanlarni o'rganadilar. O'rta maktablarda yuqoridagi fanlarga ingliz tili va bir nechta maxsus fanlar qo'shiladi. Bu fanlar orasidan matematika, yapon va ingliz tili fanlari o'quvchilari mukammal o'rgatiladi.

«A'LO» BAHO KIMNIKI?

Ko'pgina italiyaliklar farzandlarini 3 yoshidan maktabga tayyorlovchi bog'chaga beradilar. Bolalar 15-30 taga bo'linib, mashhur pedagog Mariya Montesarri uslubi bo'yicha o'qitiladi. 6 yoshli bolalar boshlang'ich maktablarga boradilar. O'qish, yozish, rasm chizish, arifmetika, musiqa darslari bolalarga majburiy o'rgatiladi. Shu bilan birga, ushbu o'quv dasturiga bitta chet tili qo'shiladi. Bolalar haftada 5 kun, 30 soat o'qishadi. Bilimdon bolajonlar «a'lo» bahoga ega bo'ladilar. Birinchi besh yillik ta'lim tugagandan so'ng yozma va og'zaki imtihon o'tkaziladi. Natijalarga ko'ra, o'quvchilar o'rta maktabga o'tadilar. Bu bosqichda 14 yoshdagi o'quvchilar italyan tili, tarix, geografiya, matematika, tabiiy fanlar bilan birga chet tili, tabiatshunoslik va musiqa fanlarini o'rganadilar. Har bir o'quv yili oxirida imtihon o'tkaziladi. Imtihondan o'tmagan o'quvchilar sinfdan sinfga ko'chirilmaydilar.

O'ZGARUVCHAN SINFDOSHLAR

Fransiyada bolalar bog'chasi, boshlang'ich, o'rta va katta maktablar turli shaharlarda joylashgan. O'quvchilar bir maktabda uzoq yil o'qiy olmaydilar. Hattoki boshlang'ich, o'rta hamda katta maktablar boshqa-boshqa tumanlarda joylashgan bo'ladi. Shuning uchun ham sinfdoshlar muntazam o'zgarib turadi. Shu sababdan, Fransiyada bitiruv kechasi hech qayerda o'tkazilmaydi. Ayrim maktablarda o'quvchilar imtihondan yuz kun oldin mashg'ulotlarga bormay, o'zlari uchun bayram tashkillashtirish huquqiga egalar.

TURKIYADA RUS TILI

Turkiyada o'quvchilar boshlang'ich maktablarda rus tili va xitoy tilini mukammal o'rganadilar. Turkiya Ta'lim Vazirligining qaroriga binoan 2005-yildan buyon Istanbul, Anqara, Antaliya va Trabzona maktablarida rus tili chet tili sifatida o'rgatilmogda. Bu esa Rossiya, Xitoy va Turkiya xalqlarining iqtisodiy faolligini o'sishidan darak bermoqda.

Internet xabarlari asosida ZEBO qiz tayyorladi

HAM O'YLATIB, HAM O'YNATIB...

Xudoyberdi TO'XTABOYEV,
O'zbekiston xalq yozuvchisi:

– Jondan shirin nabiralarim! Hammangiz mening jonimsiz, jahonimsiz, bugunimsiz, ertamsiz. Quvonchim ham, tashvishim ham o'zingiz. Shuning uchun ham quvonamanki, sihsiz, salomatsiz, xuddi bo'liq yerga ekaningiz niholdek «gurkirab» o'sayapsiz. Ishonamanki, siz o'z nashringizni doimo sevib o'qib borasiz. Bu borada sizga sabr-toqat tilayman.

Kavsar TURDIYEVA,

filologiya fanlari nomzodi, bolalar shoirasi:

– «Tong yulduzi» gazetasi sahifalarida berilayotgan maqolalar o'quvchilarni o'ylatib, o'ynatib va qiziqitirib ilm olishga, hunar o'rganishga chorlaydi. Yoshlar ma'naviyatining yuksalishiga xizmat qiladi.

Istardimki, u har bir xonadonga kirib borsa!

Abdusaid KO'CHIMOV,

yozuvchi va shoir:

– «Tong yulduzi» mening qadrdon nashrim. Sababi, ilk ijod namunalarni aynan shu nashrda chop etilgan. Keyinchalik bir necha yil davomida bu gazetaga Bosh muharrirlik qildim. Hali-hanuz uni nabiralarim qo'lida ko'rsam, yaqin, qadrlanib tanishini ko'rgan odamdek quvonib ketaman.

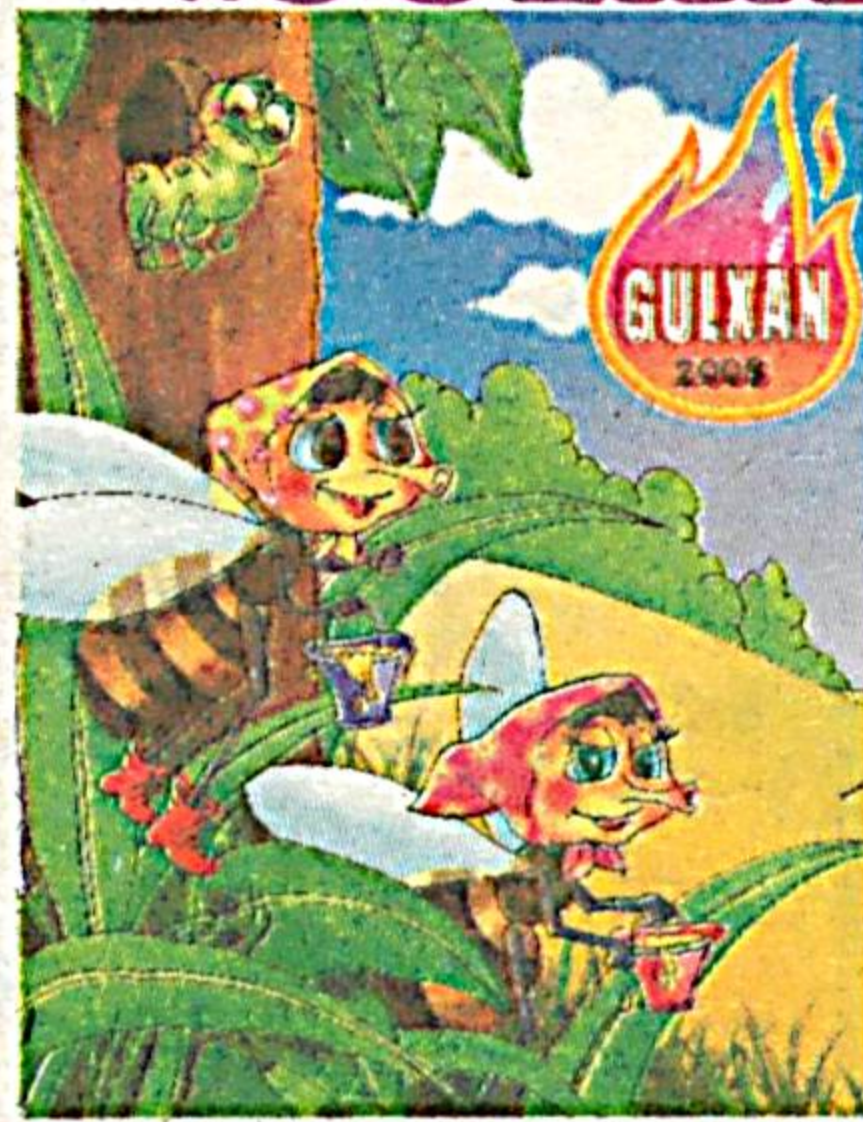
Suyukli bolajonlar! Avvalo, barcha fanlarni faqat va faqat a'lo darajada o'zlashtirish shart ekanini unutmasligingizni istayman. O'zbek degan nomni ko'klarga ko'tarishingizni xohlayman. Buning uchun albatta gazeta va jurnallar o'qib boring, kitobga mehr qo'ying.

Shoyim BO'TAYEV,

yozuvchi:

– Ulug' rus yozuvchisi F.M.Dostoyevskiy «Biz Gogolning «Shine»idan chiqqanmiz», deganida, Gogol asarlaridan ta'sirlanib shakllangan rus yozuvchilarini nazarda tutgan edi. Xuddi shuningdek, barcha o'zbek shoir va yozuvchilari «Tong yulduzi»ning ostonasidan xatlab, adabiyot jarayoniga kirishgan. Bu nashr nafaqat bolalarning, balki ustoz murabbiylarning ham nashridir. 2009-yilda gazetaning o'quvchilari yana-da ko'payadi, degan umiddaman.

«GULXAN»NING SIR XALTASI

Kelayotgan 2009-yilda ham «Gulxan» jurnali bilan do'st bo'lib qoling. Darvoqe, aqlingizga aql qo'shishda, fikringizni teranlashishda, dunyoqarashingizni kengayishida, boringki, yangi do'stlar orttirishingizda «Gulxan»jon beminnat xizmatda bo'lishga tayyor. Qanday qilib, deysizmi? Albatta, yangi-yangi ruknlar, tesha tegmagan mavzular, hozirgacha

hech kim aytmagan xushxabar-u yangiliklari bilan-da.

Kundalik hayotingizda beminnat maslahatchi «Muharrir suhbat», dilingizni g'ash qilgan g'uborlarni tarqatuvchi «Dog'oyina», «Munozara minbari», dunyo bo'ylab dong taratayotgan sportchilarimiz yutug'ini aks ettiruvchi «Vatan nomi bilan», xalqaro musiqa, san'at, adabiyot, fan tanlovlari g'oliblari bilan tanishtiruvchi «Iste'dod – millat mulki», topqirlikka, zukkolikka o'rgatuvchi «Bepul repetitor», bebaho boyligingiz sog'lig'ingizni asrash yo'llarini ko'rsatuvchi «Sog'lomjon», ota-ona, ona Vatan oldidagi huquq va burchlaringizni anglatuvchi «O'smir va huquq», yutuq va muvaffaqiyatlaringizni ifodasi bo'lgan maktablaringiz yoritilgan «Dil elchisi» kabi ruknlarimiz yangi yilda mazmunan boyigan, yana-da qiziqarliroq tasvirda davom etadi.

Yana bir gap: yangi yildan boshlab «Gulxan»ga eng ko'p obuna bo'lgan viloyatlarning yo'qlamasini rejalashtirdik. Unda viloyatlarning eng ilg'or maktablari, sport majmualari faoliyati, eng tajribali o'qituvchilari, eng faol o'quvchilari haqida hikoyalar, ijodkor o'qituvchilar va o'quvchilarning yozgan she'r va hikoyalari, chizgan rasmlarini e'lon qilish niyatidamiz. O'zingiz sevgan ijodkor, rassom, san'atkor, xonandalar bilan ham «Mehmon», «Gulxan» anketasi sahifalarida miriqib suhbatlashasiz. Eng muhimini aytish esimdand chiqibdi: «Gulxan»ning yillik obunasi bu yil sizga ancha arzonlashtirilgan bahoda yetkazib beriladi. Sizga yangi yilda yana bir ajoyib tuhfamiz ham bor, bu... e, bor gapni aytib qo'ysam, «Gulxan»ning sir xaltasi bo'shab qoladi-ku. Sirlik yo'qolsa, qiziqish ham yo'qoladi. Yaxshisi, keling, Siz obuna bo'lishdan, biz esa jurnalni sizga manzur, mazmunli qilib tayyorlashdan charchamaylik.

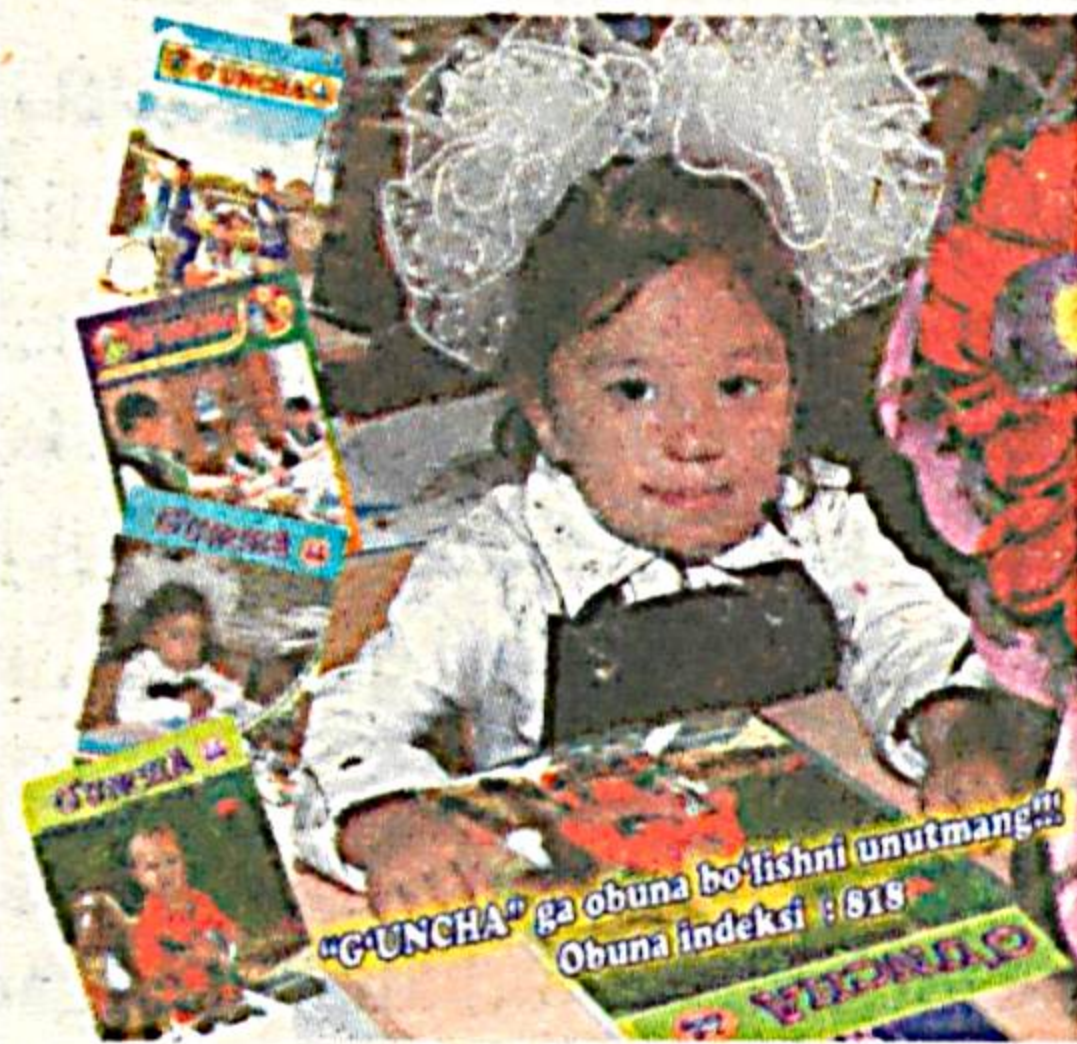
Hisob-kitob esa xirmon ko'tarilgan kunda, ya'ni 2009-yilning yanvarida ayon bo'ladi. Ana shu kuni hammamiz yorug' yuz bilan ko'rishamiz, degan niyatdamiz.

Demak, obuna boshlandi, obuna davom etyapti. Shoshiling...

Muhabbat HAMIDOVA,

«Gulxan» jurnali Bosh muharriri o'rinbosari

«G'UNCHA» — ENG YAQIN DO'ST VA HAMROH

...Bir kuni deng sizning tengdoshingiz, mening do'stim Quvonchbek dedi:

– Ustozimiz qo'shimcha darsda eng yaxshi she'r, eng qiziq topishmoq va latifa topib kelgan o'quvchilarga «5» baho qo'yishini aytdi.

O'ylanib turib, «G'uncha»ga obuna bo'lganim yodimga tushib qoldi. Jurnalni varaqlasam, hammasi bor ekan. Birpasda yodlab oldim. Keyin-chi, keyin, kundaligimda «5»larni qator turishini ko'rsangiz edi...

Ha, dedim do'stinga, «G'uncha» maktabda ham, uyda ham o'quvchiga ko'makchi. Ko'makchi nima, deysizmi?! Ko'makchi – yaqin do'st, hamroh degani... U sizning bilimingizni boyitishda, ko'p narsalar haqida o'zingiz bosh qotira olishingizda, vaqtingizni chog' o'tkazishingizda sizga yordam beradi.

Bolajon, keling, endi jurnal haqida suhbatlashamiz. Avvalo, jurnal sizga yoqayaptimi?! Ha, deyingizni bilardik... Ammo yana fikr-mulohazalaringiz bo'lsa, biz bilan o'rtoqlashing.

Yana o'quv yilida «G'uncha»ni ko'rdingizmi? U yangicha tusga kirdi. Mustaqillik bergan baxt, «Salomatlik sirlari», «O'yinchoqlar – ovunchoqlar», «Xotirjam javoni» singari yangi, qiziqarli sahifalar paydo bo'ldi. Ha, bundan keyin jurnalda sizga xush keladigan yangiliklar ko'plab berib boriladi. Unutmang, bolalar uchun eng qiziqarli hikoyalar, she'rlar, rang-barang rasmlar, topishmog'-u matallar, hali aytilmagan tez aytishlar, yangicha boshqotirmalar faqat bizda chop etiladi.

Aziz bolajonlar, «G'uncha» jurnalini sizning ota-onangiz, aka va opalaringiz yaxshi ko'rib mutolaa qilishgan. Uni siz ham sevib o'qishingizga, doimiy hamrohi bo'lib qolishingizga ishonamiz.

Faxriddin HAYITOV,

«G'uncha» jurnali

mas'ul kotibi

Siz qanday kulasiz? Balki ovozingizni chiqarmay jilmayib qo'yarsiz? Qanday yaxshi. Nimtabassumingiz shunchalar go'zal-ki, uni aslo qah-qaha o'tib

Bolaligimdan bexosdan baland gapirib yuborsam yoki qattiq kulsam, buvijonimlar tanbeh berardilar. O'shanda men hecham lab b u r m a y , to'g'ri

tushungan edim. Shu tanbeh asosida yillar davomida halimlashib bordim. Keling, kelinchak bo'lganimda esa aynan shu past gapirish, nimtabassum va ohista bosgan qadamim menga go'zal kelinchak, degan nomni berdi. Aslida husnda tengi yo'q malika bo'lmasa-da, dilbar va lobar qizlarga shu ta'rifga, maqtovlarga erishar ekanlar-da! Bir kitobda o'qigan edim: ahmoq kulgiga to'ymas emish. Behudaga kulaverish haqiqatan mulohazali, aqlli qizlarimizga yarashmaydi. Mavzu so'nggida sizlarga yigitlarning bu boradagi bir suhbatlarini keltirmoqchimiz. Xulosa esa o'zingiz chiqaring:

– Shu Nigoraning hiringlab kulishidan ko'nglim ozadida. Agar mening singlim shunday kulsa, eshitadiganini eshitardi mendan.

– Ey, gapirma, shunday kuladigan qizlarni jinim suymaydi. O'sha sinfdoshimiz Nigorani oyimlar doim tarbiyasiz, deydilar. Ovozi, kulgusi o'zi shunaqadir-da, desam: – Yo'q, o'zini tutib olgan aqlli qizlar nima bo'lganda ham qattiq kulmaydilar, – deb so'zlarini ma'qullaydilar.

Sayyora JO'RAYEVA

OZ-OZ O'RGANIB, DONO BO'LUR

Aziz ukajon, muhtarama singiljonim!

Yaxshi do'st topmoq – o'g'il bolaning ishi, qiz bola esa dugona tanlashda hech qachon xatoga yo'l qo'ymasligi kerak. Bu nasihatga qanday qarash o'zingizning zimmangizda, ammo biz kattalarning hayot tajribamizdan kelib chiqib, sizlarga zarur o'gitlarni aytib qo'yish vazifamizdir.

Voqea.

Fotimaning onasi: – Qizim, qo'shni mahalladagi Magar degan qizni odobsiz, deysizmoqda. Sen u bilan dugona ekansan, aloqangni uz, – deya nasihat qildi. Fotima: – Yo'q, oyi, u yaxshi qiz, ko'rolmaydiganlar g'iybat qilishyapti, – deya uni himoya qildi.

Bir kuni jkkalasi Sofiya degan dugonalarining tug'ilgan kuniga borishdi. Yig'indan so'ng Sofiyaning tillo zanjirini kimdir o'g'irlab olgan ma'lum bo'lib, yetti mahallaga duv-duv gap tarqaldi. Ma'lum bo'ldiki, Fotima bilan Magar hammadan so'ng Sofiyaning xonasidan chiqib ketgan ekan. Sofiyaning onasi tillo zanjirini so'rab qolganida, Fotima onasi oldida izza bo'ldi. Aslida tillo zanjirini Magar o'g'irlab ketgan edi.

Donolar do'st tanlash borasida shunday deydilar:

1. Ta'magirdan qoch, chunki u topgan do'stlaringni bezor qilib, seni ham badnom qiladi.
2. Hunarsiz kishi bilan do'st bo'lish xavflidir.
3. Hamma gapni dugonaga aytib bo'lmaydi.
4. Do'st topolmagan odam qalbiga oyna tutsin.
5. Shunday lahzalar bo'ladiki, ota-onangga emas, dardingni chin do'stingga aytib, yengil tortasan. Lekin bunday do'st topish hammaga ham nasib bo'lmaydi.
6. Molingga ko'z tikkan do'stdan ehtiyoat bo'l.
7. Do'stingni sinamoqchi bo'lsang, u bilan janjallashib ko'r.

SHAHNOZA tayyorladi

BUVIJON

Yuzingizdan yog'ar nur,
Yuzi oftob buvijon.
So'zingiz jonga huzur,
So'zi qaynoq buvijon.
Madhingiz bitmoq uchun,
Oldim qalam va qog'oz.
Sizni ta'riflash uchun,
Qancha yozsam, shuncha oz.
Bugun bayram siz uchun,
Tilaklarim ziyoda.
Deyman, buvi biz uchun,
Mangu yashang dunyoda.
Yashang, toki olam bor,
Siz dard ko'rmang hech qachon.
Siz bor, bizlar baxtiyor,
Faxrimizsiz, buvijon.

Dilshod RAMAZONOV,
4-umumta'lim
maktabining 7-sinf o'quvchisi

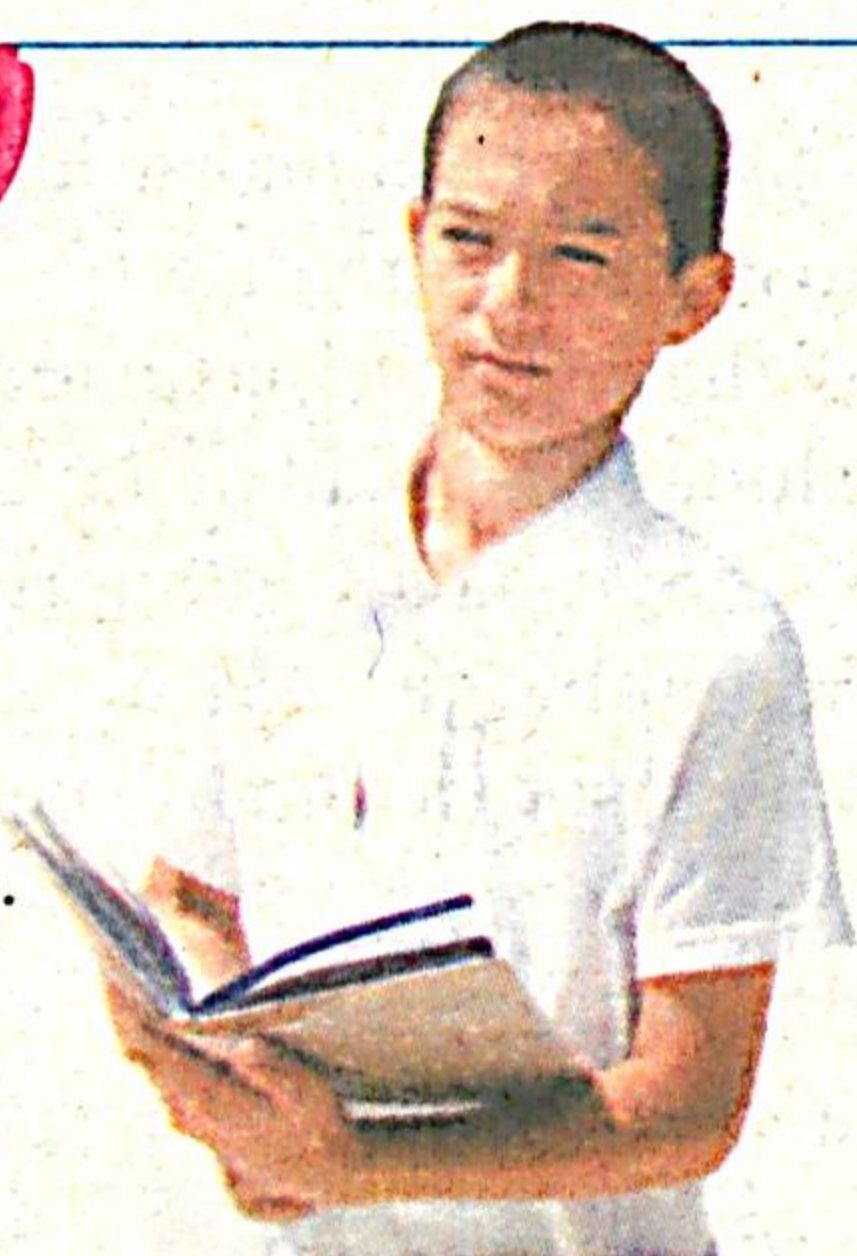
VATAN

So'zlar chamanidan so'z saralasam,
Go'zal so'zlardan-da go'zalsan, Vatan.
Eram bog'laridan gul saralasam,
Xushbo'y atirlardan xushbo'ysan, Vatan!
Bo'yingni tog'larga bo'yablar bo'lmas,
Har qanday tog'dan-da sarbalanddirsan.
Mehringning ta'rifi she'rlarga sig'mas,
Har qanday she'rdan-da sen balanddirsan.
Bag'ringni dengizga qiyos qilsam gar,
Daryolar nuqtadek ko'rinar menga.
Insonga bir bora berilar umr,
Zarur bo'lsa, uni ham beraman senga.

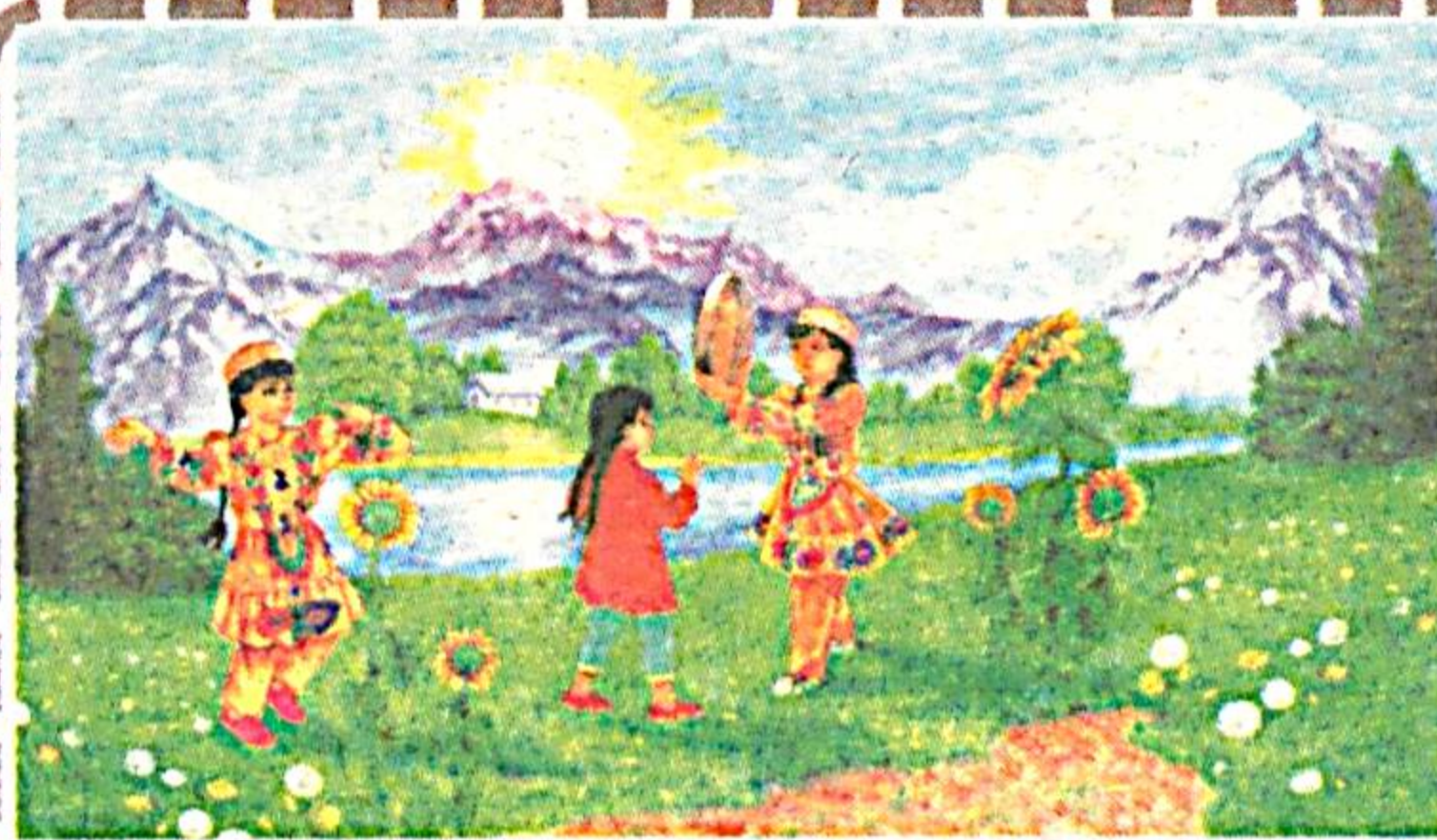
Gulchiroy PO'LATOVA,
4-umumta'lim maktabining
6-sinf o'quvchisi

O'ZINGIZ A'LO

Otajon, mehringiz bunchalar buyuk,
Dunyoda men uchun azizsiz tanho.
Oilamiz mustahkam ustunidirsiz,
Sizning mehringiz-la gullatdim sahro.
Hamisha yodimda bir sabog'ingiz:
«Boshga qilich kelsa-da, so'zlama yolg'on».
U hayot yo'limda asqotar mudom,
Qarilar hikmati ma'nolarga kon.
Siz borsiz, uyimiz nurafshon doim,
Dunyolarga alishmam mehringiz aslo.
Barcha otalar ham mehribon asli,
Lekin siz otajon baridan a'lo.

Rahmatilla TEMIROV,
19-maktab o'quvchisi

ORZU

Shabboda esadi shivirlab mayin,
Osmonga qaldirg'och bo'lib uchaman.
Shabboda esadi shivirlab mayin, Xayol surib turganim sayin,
Orzuim xayolga aylanib har yoq. Oppoq-oppoq bulutlarni quchaman.
Shabboda esadi esgani sayin,
Xuddi orzuimga solgandek quloq. Shabboda esadi shivirlab mayin,
Qora bulutlar yomg'ir yeladi.
Yomg'ir yog'ib turgani sayin,
Orzular osmonida qolgim keladi.

Baxtiyor NASRIDDINOV

MATEMATIKA

3²-2²

Matematika zo'r fan-da,
Har chog' bilgin, bolajon.
Agar uni o'rgansang,
A'lochisan, Alijon.

So'zinga amal qilsang,
Vaqtning ketmas bekorga.
Bilsang qo'shish, olishni,
Yarab qolar bozorga.

Lola ODILJONOVA,
Sergeli tumanidagi

266-maktabning 8-«V» sinf o'quvchisi

Semiz «5» Haridimmi yozgin «4»?

- Shahlo kecha «Iyun oqshomi» serialini ko'rdingmi?
- Yo'q, menga darslarimni tayyorlamagunimcha, serial ko'rishga ruxsat berishmaydi.
- Men shu serialni ko'rmasam, uxlolmayman. Serial boshlanguncha uy yumushlarini qilmasam, oyimlar kinoni ko'rsatmaydilar. Kecha ishlarimni qilib bo'lib, serialni ko'rdim. Keyin uxlab qoldim. Ustozimiz bugun menga «2» qo'ysalar kerak. Chunki oldingi darsda uy vazifasini tayyorlamay kelganimda, boshqa qaytarilmaydi, deb ustozga va'da bergan edim.
- Nigor, yana «2» olsang, oying serial ko'rishingga ruxsat berarmikanlar?

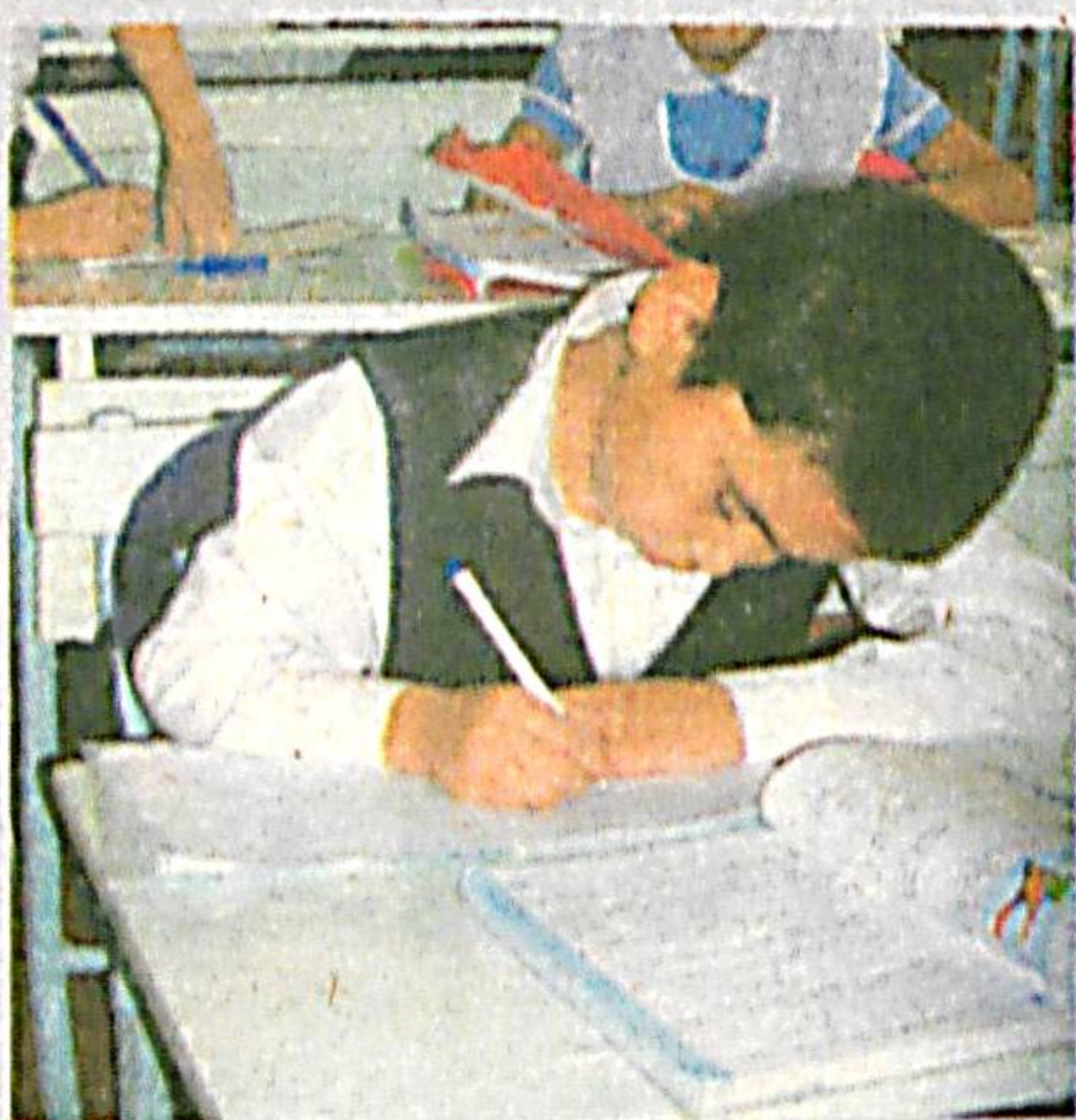
– Senday dugonam bo'ladi-yu, men «2» olamanmi? Oxirgi marta ko'chirishga berib tur.

– Olaqol, ustozimiz: «Do'stingizdan yordamingizni ayamang», degandilar. Sen ko'chirishga ustasan. O'tgan safar mendan ko'chirib, semiz «5» olganingda, birgina imlo xatoim uchun «4» baho olganim esimda. Negadir shu «4» baho ko'zinga juda ozg'in va xunuk ko'rinish ketgandi.

– Sen qilgan xatoni daftaringga to'g'rilab yozib olgandim. Dars boshlanib qolgani uchun bu haqda seni ogohlantirishga ulgurmadim.

Shahlo va Nigoraning suhbatini eshitib, ularning sinfdosh ekanliklarini anglash qiyin emasdi. Hattoki, qizlarning nazarida ular ajralmas, bir-biriga sirdosh, «chin do'st» ham edilar. Aslida ham shundaymi?

DARSDAN SO'NG...

Sinfdosh do'stingiz uy vazifasini ko'chirib olish uchun daftaringizni so'radi. O'ylanib qoldingiz, agar daftarni bermasangiz, «qizg'anchiq» degan «chiroyli» nomga sazovor bo'lasiz. Siz esa bunday nomdan orqilasiz. Ko'chirishga bersangiz, uy vazifangiz bir xil bo'lib qoladi. Ustoz buni sezmasa yaxshiku-ya, lekin sezib qolsa-chi?.. Yani bir tomoni, osonlikcha ko'chirib olgan do'stingiz keyingi safar ham sizdan umidvor bo'lib daftaringizni so'raydi. Natijada

ko'r-ko'rona ko'chirib, bilimi sayozlashib boradi. Bu holatda siz do'stingizga yaxshilik qilaman, deb o'ylab, o'zingiz bilmagan holda yomonlik qilib qo'yasiz. U esa sekin-asta dangasa bo'lib boraveradi. Ikkanishlardan so'ng daftaringizni do'stingiz qo'lga tutqazasiz.

Shoshmang, daftarni do'stingizga bermay turing. Hali o'ylab olishga fursat bor. Siz qizg'anchiq bo'lmang, uy vazifangizni ham ko'chirishga bermang. Vaziyatdan chiqib ketish chorasini toping. Darsdan so'ng do'stingiz bilan yaxshilab gaplashib oling. Unga uy vazifasini birga tayyorlashni taklif qiling. Birga dars tayyorlab bo'lgandan so'ng, uy yumushlaringizni bemaolol bajaravering. Shunda maktabga xotirjam borasiz, «qizg'anchiq» degan nom ham sizdan uzoqqa ketadi.

«BILMASVOY»GA AYLANIB QOLMANG

Do'stingiz ko'chirib olishingiz uchun sizga uy vazifasini berdi. Bu ishi bilan u sizni ustozingiz va sinfdoshlaringiz oldida izza bo'lishdan, yomon baho olishdan, eng asosiysi, ota-onangiz dakkisidan saqlab qoldi. Siz esa do'stingizning bu «yaxshiligi» evaziga unga minnatdorchilik bildirdingiz. Nazaringizda sinfdagi eng yaqin do'stingiz uy vazifasini sizga ko'chirishga berib, «yaxshilik» qilgan do'stingiz bo'ldi. Chunki u sizni qiyin vaziyatdan osonlikcha olib chiqqan edi. Ustozingizni esa do'stingizning birgina imlo xatosi uchun unga «4», shu xatoni to'g'rilab ko'chirganingiz uchun sizga «5» baho qo'ygani yetti uxlab tushiga kirmagan. Siz olgan bahoingizdan xursand bo'ldingiz. Lekin shu topda do'stingiz tomonga nazar tashladingizmi? U tomonga qarab qo'yganingizda, do'stingiz olgan bahosidan ko'ngli to'lmaganligini payqardingiz. U-ku harakat qilib «4» oldi, qolaversa, o'tilgan dars haqida ma'lumot uning miyasiga muhrlandi. Siz-chi?

Olgan «5»ingizga aldanib qolmadingizmi? Uy vazifasi o'tilgan darsni qay darajada o'zlashtirganingizni tekshirish uchun berilishini bilsangiz kerak. Chunki siz boshlang'ich sinf o'quvchisi emassiz. Maktabda ko'chirib «5» oldingiz ham deylik. Buning natijasida osongina «Bilmasvoy»ga aylanib qolasiz. Kelgusida esa o'zingiz orzu qilgan o'quv dargohlariga ko'chirib olgan «5» bahoingiz sizni olib kirolmaydi. Yodingizda tuting, sizga qo'yilayotgan baho faqatgina bilimingiz uchun qo'yilishi lozim. Aks holda, siz nafaqat kattalarni, balki o'zingizni ham aldab qo'yishingiz mumkin. Shuning uchun ham uy vazifangizni o'z vaqtida bajarib, haqiqiy «5» bahoingiz bilan ustozingizni, ota-onangizni xursand qiling.

Gulyuz BAHODIR qizi

Navqiron yoshlik damlarimizni umrimizning bahoriga mengzaymiz. Ayniqsa, 18 yoshimiz haqida gap ketganda, ajib xotiralar, hayajonli his-tuyg'ular og'ushiga «g'arq bo'lamiz», go'yo.

Ardoqli shoirimiz Erkin Vohidov «O'n sakkizga kirmagan kim bor?» deya ash'or bitganida, ana shunday holatga tushgan bo'lsa, ne ajab?!

Uzoq yillar mobaynida kichkintoylarning sevimli jurnali «G'uncha» oyga Bosh muharrirlik qilgan bolalar yozuvchisi, II darajali «Sog'lom avlod» ordeni sovrindori Yayra Sa'dullayeva bilan qilgan suhbatimiz ham yoshlik xotiralari haqida bo'ldi. O'qib ko'ring-a, ular nimalarni gapirib berdilar:

UMRIM BAHORI

—18 yosh— muhabbat yoshini unutib bo'larkanmi? Bu yoshda kishi ko'ziga olam shunchalar go'zal, beg'ubor ko'rinadiki, qishning qahraton sovug'i ham, yozning ayovsiz issig'i ham, bahorning iliq kunlari misol huzur bag'ishlaydi uning qalbiga. Yog'ayotgan oppoq qor o'riklarning kiprik qoqmish gullarini eslatadi.

18 yoshimda maktabning 10-sinfida o'qirdim. Ushoqqina bo'lganim uchun ham jismoniy tarbiya darslarida safning oxirida, ba'zan oxiridan bitta oldin turardim. Lekin juda tirishqoq qiz edim. Dars paytida o'qituvchimizning og'zidan chiqayotgan gaplarini jon qulog'im bilan tinglardim. Uyga kelib, birinchi qiladigan ishim — dars tayyorlash bo'lardi. Shuning uchun ham barcha fanlarni a'loga o'zlashtirardim. Shu odatim universitetda tahsil olib yurganimda ham davom etgan.

Darvoqe, maktabimiz qizlar maktabi edi. U vaqtlarda qizlar bilan o'g'il bolalar alohida-alohida o'qishardi. Muhabbat tuyg'usini kitoblar orqali his etardik. Gulnor bilan Yo'ldining sof sevgisi, G'afur bilan Jamilaning tutash qalblari haqidagi kitoblarni takror va takror o'qirdik. «Alpomish» spektaklidagi Alpomish va Barchinoy, «Farhod va Shirin»dagi Farhod va Shirin sahnalari ba'zida ko'nglimizda «g'imir-g'imir» qilib qolgan muhabbat uchqunlari taftini bosardi.

Bir kuni otam oppoq tufli olib kelib berdilar. O'rtoqlarimga maqtangim kelib ko'chaga chiqsam, jin ko'chaning boshida bir yigitcha qo'llarini chalishtirib, o'tgan-ketganni tomosha qilib turibdi. Uni ko'rdim-u, yurishimniyam, qaytishimniyam bilmay qoldim. Ortga qaytish noqulay bo'lib, oldinga yurdim. Haligi yigitchaning oldidan o'tib ketgunimcha tushgan holatimni bir ko'rsangiz edi... Yuzim anordek qizarib

ketgan, yuragimning hayajondan dukillashi o'zimga ham eshitilib turardi...

Nabira qizlarimga bir nasihatim bor: maktab yoshidagi muhabbat ko'pincha o'tkinchi bir hoyu-havas, o'smirlikdagi qiziqish, muhabbatga taqlid bo'lishi mumkin. Uni eng sof va samimiy tuyg'u — sevgi-muhabbat bilan adashtirmang, bu borada aslo shoshilmang. Vaqti kelib, bu tuyg'u yuragingizga «mehmon» bo'lsa, uni barchaga oshkor qilmang, qalbingiz siri bo'lib qolsin!

ZAMONBEKA
tayyorladi

BO'SH VAQTI HAM BOLALARGA

Sa'dulla QOPLONOV — Jizzax viloyatining Baxmal tumanida yashaydi. Kamsuqum, kamtar yigit. Bolalarga dars o'tish jon-u dili. Bo'sh vaqtlarida ham kichkintoylarni o'ylaydi. Yozgan she'rlarida ukajon va singiljonlariga shirin tilda maqsadini bayon etib qo'ya qoladi. Shu bilan birga, u jahon mumtoz adabiyoti durdonalarini ham tilimizga o'girishga intiladi. Ha, darvoqe, bunisi keyin... Hozircha uning she'rlaridan bahramand bo'ling. Mabodo, fikr tug'ilsa, yozib yuboring!

«SOVQOTDIM» DEDI

Jajji In'omjon
O'zi bir olam.
Undaydi meni,
Olishga qalam.

Tunov kun uyda
Issiqdan qochib,
Kostyumin shartta,
Tashladi yechib.

Ishin izohlab
Bermoqqa shoshdi.
Bola-da axir
So'zdan adashdi.

Jilmayib menga
«Sovqotdim» dedi.
Yechmasam bo'lmas
Ko'ylagim endi.

RAHMDIL BOLA

Tumshug'in g'isht devorga
Ishqardi jiyron toychoq.
Devorning ho'l bo'lganin
Ko'rgan o'g'lim der shu choq:

— Dada, anuv joyga toy
Tupuribdi, qarang, — der,
— Bechoraning holi voy,
Oyisidan kaltak yer.

QUYONLAR

To'qqizinch «A» sinfda
Oxirgi dars mehnat edi.
Kamol, Faxri Feruzga
«Quyong bo'lamiz!» dedi.

Kitob, daftar barisin
Shim ichiga tiqishdi.
Ustoz kelmasdan avval
Yo'lakchaga chiqishdi.

BOBO VA BOLA

Bir qishloqda hurmati baland dehqon bor ekan. U o'z poliziga juda ko'p qovunlar ekkan ekan. Bir kuni qovunlar pishgan paytda dehqonning oldiga bir bola kelib debdi:

— Bobo, avvalgi yil kasal paytingizda qovunlarimni sotib berasanmi, haqingni beraman, degan edingiz. Men «mayli», deb sotib berdim.

O'shanda men ikkita katta qovuningizni o'g'irlagan edim.

Chunki oyim menga qovun olib kel, deb pul bergandilar. Men qovunni oyimga berib, pulini o'zimga olib qolgan edim. Buni hech kimga aytolmadim. Keyin men oyim o'zimga ishlatish uchun beradigan pullardan oz-ozdan ishlatmay yig'dim. Endi sizga o'sha qovunlarning pulini bermogchiman.

Shunda dehqon bolaga debdi:

— Bolam, pulingni olib, boshqa narsaga ishlat. Yaxshisi, bir xaltachada qovun urug'i sotib ol-da, otangning bo'sh yotgan dalasiga qovun urug'ini ek. Keyingi yili albatta qovunlar chiqadi. Fagat yaxshilab qara, mehr berib ishla. Shunda mendagi qarzingdan qutulishing mumkin. Shunda otangning dalasi chiroyli bo'ladi. O'zbekistonimizning dalalari chiroyli bo'lishiga, shirin qovunlarimiz ko'payishiga ham ozgina yordam bergan bo'lasan.

Bola xuddi bobo aytganidek qilibdi va boboning qarzidan qutulishini o'ylab, yengil tortibdi.

Shukrullo TURSUNTOSHEV

KIM KUCHLI?

Qo'shni maktabdagi Oybek degan bir bola juda yomon va urishqoq edi. U ko'chada yurganida ham o'zi tengi va kichik bolalarni ataylab turtib ketardi. U janjalni yaxshi ko'rar edi. Kuchini ko'rsatgisi kelaverardi.

Bir kuni Alisher degan bola Oybekni ko'chada ko'rib qoldi. Qarasa, hovlida yosh bolani urayotgan ekan. Alisher unga dedi:

— Sen nega kichkina bolani urding?
— Sening ishing bo'lmasin, nechanchi sinfsan o'zi? — dedi haligi Oybek degan urishqoq bola.
— 5-sinfda o'giyman, — javob berdi Alisher.
— Men ham, yoshimiz teng ekan, kel, unda ko'chaga chiqib urishamiz, — dedi Oybek.
— Yo'q, urishmayman, — javob berdi Alisher.
— Qo'rqq, qo'rqqingmi?
— Yo'g, men ustozimning gapi yodimda turganligi uchun urishmayapman. Ular bizlarga urishmanglar, iloji boricha biringizga yaxshi muomalada bo'linglar, deganlar. O'zi sendaqalarga kuchimizni emas, aqlimizni ishlatib g'olib bo'lishimiz kerak, — dedi Alisher.

Oybek esa boshini qashib qolaverdi.

Buni eshitgan ustozlari Alisherni haqiqiy pahlavon bola ekan, deb maqtashibdi. Ustozi Alisherni bolalarga namuna qilibdi va hammani shunday aql bilan ish tutishga chaqiribdi.

Buni eshitib, biz ham bo'lar-bo'l-masga urishmaydigan bo'ldik.

QO'SHNINGIZNI UNUTMANG

Dunyo tashvishlari bilan band bo'lib, o'zimizga yaqin bo'lgan qo'shnilar holidan bexabar qolayotgandaymiz. Ha, yaxshiroq nazar solaylik, kimdir mehrga yoki bizning yordamimizga muhtojdir.

Men o'z hayotimdagi bir voqeani gapirmoqchiman. Qarang, qayerga ishga kirish-u qanday urfdagi kiyimlarni sotib olish haqida o'ylabman-u, yon qo'shnim bo'lgan uchta norasidaning onasi yolg'iz ayol holidan xabar olishni unutibman. To'g'ri, har zamon ul-bul narsa olib chiqib turardim. Lekin nima bo'ldi-yu, ane hadan beri ularnikiga kirmay qo'ydim. Bir kun uyga kirayotib, qo'shnimning gaplarini eshitib qoldim.

– Qizim, sabr qil, ertalab chopqillab o'ynab ketasan.

Narsalarni uyga qo'ydim-u, unikiga chiqdim. Ayol anchagina xomush edi. Uch yoshli qizining uch kundan beri mazasi yo'qligini, o'ziyam anchadan beri ish topolmayotganini, do'xtirga olib borishga puli yo'qligini aytdi.

Darhol uyga chiqdim-da, oxirgi modadagi ko'ylak olishga yashirib qo'ygan pulimni chiqarib, qizchani kasalxonaga olib bordik. Bola shamollagan ekan. Do'xtirlardan rosa gap eshiddik, chunki bolani vaqtliroq olib kelish kerak ekan.

Ko'p o'tmay qizcha sog'ayib ketdi, shunda onasining meni duo qilishlaridan vujudim uvishib ketdi. Ha, men ko'p narsani endi tushunib yetdim...

Nargiza KAZAKOVA,
Qoraqalpog'iston Respublikasi,
Beruniy tumani, Beruniy mahallasi

TO'NG'IZ OVI

Suyun amaki erta tongdan Mo'ynoq iti bilan tog' yo'llari bo'ylab borarkan, maysa va butalardagi to'kilgan qonga, keyin yuqoriga o'rmlayotgan yarador erkak to'ng'izga ko'zi tushdi.

Mo'ynoq kutilmaganda xura boshladi. Lekin buta va shox-shabbalar qimirlamas, sharpa sezilmasdi. Ko'rinmas balo – oyoq ostida, deganlaridek, shu orada oldinda gavdali qora to'ng'iz boshini ko'targanicha to'xtab qoldi va quloqlarini dikkaytirganicha ovchiga tikilib turaverdi. Uning kichik ko'zlari qo'rquvdan kengayib ketgandi.

– Ol, Mo'ynoq! – deya ovchi hayajonlanganidan qo'shotarni qo'lga olarkan, orqasiga biroz tisarildi.

Mo'ynoq bir sakrashdayoq uning yonida paydo bo'ldi. To'ng'iz xuddi sehrli nuqtaga tikilganday undan ko'zini uzmasdi. It esa dumini likillatganicha xurishdan to'xtamasdi. Shu tobda qo'shotar tepkisi bosilib, tars-turs etgan ovoz eshitildi. To'ng'iz dukurlaganicha shovqin-suron ostida pastga tusha boshladi. Shu kuni Suyun amakining ovi baroridan kelmadi.

Ovchi tik qoyaga sinchkovlik bilan razm solarkan, kutaverish befoyda ekanligini angladi va ortiga xomush qaytdi. Ko'p o'tmay, qo'ychivonlardan biri bolta olib kelib, urib yiqitmoqchi bo'lganida, to'ng'iz ko'z ochib yumguncha uni ko'tarib ag'darib tashladi. Yarador to'ng'iz vaqtini o'tkazmay uning sonini kurak tishlari bilan ayirib yubordi. Yaxshiyam itlar bor ekan, cho'pon omon qoldi. Bunday noxushlik bo'lishini u kutmagandi.

Oradan kunlar o'tdi. Suyun amaki tog'begining

ruxsatnomasidan so'ng kechqurun qo'shotar va durbinni yelkasiga osib, Mo'ynoq hamkorligida yana toqqa yo'l oldi. U buloq boshidagi qalin buta va yumshoq o't-o'lan oralab chashma va buloqlarning bir joyga quyiladigan yeriga yetganida, to'lin oy ko'tarildi. Tevarak-atrof yorishib, go'yo endi ovi o'ngidan keladiganday xursand bo'ldi. Shu orada Mo'ynoq quloqlarini ding qilib, jarlik tomon yura boshladi.

Jar tomon yaqinlashganda, Mo'ynoqning juni hurpayib, bir nuqtaga tikilganicha xurishini to'xtatmasdi. O'tgan safar jar yoqasida to'ng'iz unga pand berib ketganligi uchunmi, ziyrak it jon-jahdi bilan xurib yurishiga yo'l bermasdi. Qo'shotarning varanglashidan o'lja gurs etib yerga quladi. O'q ovozi tun sukunatini poralab tashladi. Ovchi qiyinchiliklar bilan o'ljasini pastga sudrab bordi. U to'ng'iz terisini archib, go'shtini qismlarga ajratarkan, uning shalvirab turgan chap quloq suprasidan roppa-rosa bir yil oldingi ov nishonasi ko'rinib turganligiga shubha qilmadi. Uning umurtqasidagi qo'rg'oshin parchalari ham buning isboti edi.

Abdulla SAIDOV

«PAHLAVON», YO'LING RAVON

Shahrimizning Markaziy harbiy klubida joylashgan «Pahlavon» professional sport klubida bugun 100 dan ziyod bolalar sportning o'zbek kurashidan saboq olmoqdalar. Klubga oliy toifadagi murabbiy, faxriylar o'rtasida kurash bo'yicha jahon chempioni, O'zbekiston milliy federatsiyasi hakamlar hay'ati raisi Olim aka Hayitov rahbarlik qiladilar.

Kechagina poytaxt aeroportida klub a'zolari Husan, Jobir, Gullolani ota-onalari, do'st-u dugonalari havas bilan kutib

olishdi. Ular qayerga borishgan ekan-a, deysizmi? Demak, kichik polvonlarning safari haqida eshitgiz, bilgiz kelyapti, to'g'ri-mi? Keling, unda Olim akaning hikoyasiga quloq tutaylik-chi:

– Men Buxoroning Olotidanman. Yetti yoshimda polvon Hayit bobom kurash sayliga olib bordilar. Davraga olib chiqdilar-da: «Bu mening nabiram bo'ladi, kurash tushib chiniqsan, davralarda toblansin, yelkasi yerga tegsa, uyalsin, polvonlikning oriyati nima ekanligini bilsin», deya qo'limni ko'tardilar. O'zim tenggi bir bola bilan kurash tushdim. Raqibimdan yengilib, davradan alam bilan yig'lab chiqib ketgandim o'shanda... Shu-shu bo'ldi-yu, bobom polvon bo'lsa, men ham uningdek dongdor polvon bo'lishim kerak, deya qaror qildim. Uyga kelib, yuzingizni yorug' qilaman, hali qarab turing, deb shivirladim. Yillar o'tib, bobom o'rgatgan har xil usullar o'z samarasini berdi. Ayni paytda katta polvonlarning biriman. Yillar davomida to'plagan tajribamni yoshlarga o'rgatishdan charchaganim yo'q. Hozir yurtimizning turli burchaklarida shogirdlarim bor. Hamda «Pahlavon» klub filiallari ishlab turibdi. Ularda 1000 dan ortiq kurashsevar bolalar o'z murabbiylaridan bilim olib, yurtimiz chempionatlarida, xalqaro musobaqalarda ishtirok etmoqdalar. Dunyo kezayotgan kichik polvonlarimizga chiroqchilik Abdurashid bobo kurashchi bolajonlarning dono maslahatgo'yi. Musobaqalarda g'olib bo'lgan polvonlarni birinchi bo'lib tabriklab, ularni doim rag'batlantirib keladi. Polvonlar bobosi ham biz bilan Janubiy Koreyaning Busan shahriga festivalga borib keldilar.

– Busandagi festivalda meni keksa polvon ekanligimni bilib qolishdi, – deya suhbatimizga qo'shildi Abdurashid bobo. – Qo'yarda-qo'ymay davraga chorlashdi. Maydonda usullarimni namoyish etganimda, dunyoning 60 dan ortiq davlatidan kelgan polvonlar qarsaklar bilan qarshi oldilar. Ayniqsa, do'stim Abdurashid Jo'raqulov bilan kurashga tushganimizda, sportsevarlar tomonidan maydon uzra quvnoq qiyqiriqlar yangradi.

Jobir CHORIYEV, 13 yoshda, «Pahlavon» klubi a'zosi: – Men kurash bilan shug'ullanayotganimdan xursandman. Janubiy Koreyaga, Xitoyga oilamizdan birinchi bo'lib borib kelganimdan quvondim. Safar taassurotlarimni sinfdoshlarimga maroq bilan aytib beryapman.

Husan TO'XTAPO'LATOV, 12 yosh: – Bizni egizak polvonlar deyishadi. Akam Hasan klubimiz a'zolari bilan Xitoyga borib kelganida, men borolmaganimdan salgina xafa bo'lgandim. Murabbiyimiz Olim aka meni yupatib: «Seni Koreyaga olib boraman», degandilar. Mana, Busanni ham ko'rib keldim. Xalqaro sport festivali bizga juda yoqdi. Shaharni aylanib do'konlardan xarid qilganimizda, ingliz tilini bilishim qo'l keldi. Safardan qaytayotganda, xorij tillarini puxta o'rganish kerak ekanligini angladim. Busandagi baland-baland imoratlar, bolalar bog'i, antiqa oshxonalarda rasmlarga tushdik. Busandagi sport majmualarida do'stlar bilan tanishdik.

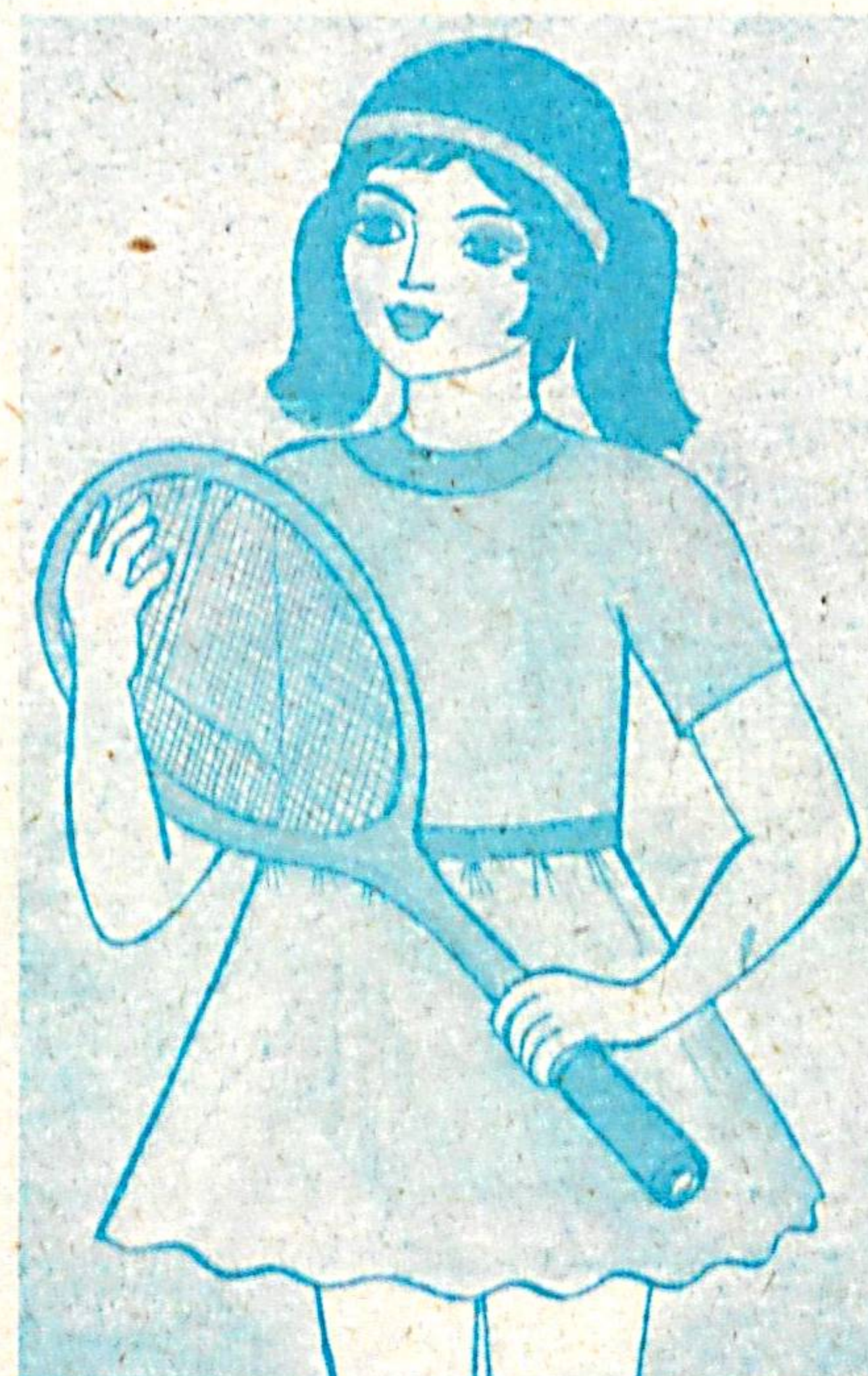
Ana, bolalar, sportchi bo'lishning mashaqqatida bir olam zavq ham yashar ekan, sezdingizmi? Biz ham «Pahlavon» klubini boshqarayotgan Olim akadek murabbiylar borligidan quvondik. Klub kelajakka umidli polvonlarni kamolga yetishtirishiga hecham shubha qilmadik. Chunki «Pahlavon»ning yo'li ravon, ko'zlagan maqsadi ulug'.

Siz-chi, sportchi bo'lingiz kelyaptimi? Unda, yaxshi murabbiy izlashga shoshing. Chunki faqat murabbiygina sizni chempionlik sari boshlaydi.

KATTA MAKTAB

Bolalar, xabaringiz bor, kuni kecha poytaxtimizda o'ninchi bor tashkil etilgan «Toshkent-Open – 2008» turniri yakunlandi. Bu turnirni siz va sizning ustozlaringiz, do'stlaringiz ham kuzatishdi. Xotin-qizlar o'rtasida bo'lib o'tgan ushbu turnirda o'ndan ortiq yosh iqtidorli tennischilari qizlarimiz ham ishtirok etdi. Garchi, yurtimiz sportchilari yuqori natijalarga erishmagan bo'lsalar-da, musobaqa ular uchun katta maktab bo'ldi. Turnirda dunyoning kuchli raketkachi yoshlari bellashishini o'ziyoq, ishtirokchilarni dadillikka va ertangi muvaffaqiyatga chorladi. Nufuzli turnirning final yo'llanmasi ruminiyalik raketka ustasi Sorana Kirsti va germaniyalik Sabin Lisjskiga nasib etdi. Murosasiz kechgan bahs Sorana opangizga turnirning eng katta mukofoti 23 ming AQSH dollarini armug'on etdi. Shuningdek, uning reytingi 115 pog'onadan joy oldi ham.

Ma'mura MADRAHIMOVA

BUGUNNING

«YANGI AVLOD»LARI

Tanishig: «Yangi avlod– 2007» bolalar ijodiyoti festivali g'olibi Namangan viloyati, Pop tumanidagi 7-son musiqa maktabining 4-sinf o'quvchisi Rustamjon Fayzullayev. U 14 yoshda. Festivalning «S» milliy asboblari yo'nalishida g'oliblikni qo'lga kiritdi. Rustamjon bolaligidan san'atga alohida mehr qo'yib ulg'aydi. Uni bu qiziqishini sezgan ota-onasi uni qo'llab-quvvatlashga doim tayyor.

Burji: – Sunbula (Parizod).

Hayotdagi shiori: «Mehnatning tagi rohat».

Yoqtirgan fani: adabiyot, musiqa, tarix.

Sport turi: futbol.

Sevimli taomi: chuchvara, palov.

«Yangi yil» bayramini oila davrasida nishonlashni yoqtiradi.

– «Yangi avlod» bolalar ijodiyoti festivali menda juda katta taassurot qoldirdi. Bundan keyin ham menga bildirilgan ishonchni oqlashga harakat qilib, o'z tanlagan sohamning yetuk mutaxassisi bo'lish istagidaman, – deydi Rustamjon.

Orzularing ro'yobini ko'r, omad senga hamisha yor bo'lsin!

Nazokatxon TOJIBOYEVA

Fotosuratlar tarbiyaga

– Voy-bo', gulzorimni o't bosib ketibdi-ku!..

Eng daroz kishi

Charlz Grinner dunyoning eng bo'yi baland – daroz kishisi hisoblanadi. Ayni chog'da uning bo'yi 229 santimetrga yetadi. Tarixda esa amerikalik Robert Uodlou daroz sifatida

nom qozongan bo'lib, umrining so'nggi yilida uning bo'yi 272 santimetrga tashkil etadi.

O'ZINGIZ KROSSVORD TUZING!

Quyidagi so'zlarni shakl kataklariga yozish orqali krossvord tuzing. Bunda shaklga yozilgan so'zlar asos bo'lib, kalit hisoblanadi.

ALLA	BOKS	G ERB	MOLA	REJA	UMID
ARCHA	BOLA	KLUB	MULK	ROZI	URAN
ASAR	BUTA	KO'ZA	NAVO	SOAT	VAZN
ASTA	DAVR	LAVA	NAQSH	SO'TA	VENA
ATIR	DARS	LA'L	NOMA	TAFT	VAQT
BANK	DONO	LOLA	OLAM	TOLA	Ø-RDA
BARG	EMAN	LUPA	QORA	TORT	SHAKL
BAXT	ERTA	MASHQ	RIAL	TURK	SHONA

F.ORIPOV tuzdi

Shifokor maslahati

SABABI NIMA?

Ba'zida bolalarda og'izdan noxush hid kelishi kuzatiladi. Buni o'zi sezmasligi ham mumkin. Bu hidni atrofdagi o'rtoqlari, sinfdoshlari yaxshi bilishadi. Buning sababi nima?

Og'izning shilliq qavatida oq rangli keng toshmalar, tilni yallig'lanishi, paradoid, tishning kovaklaridir. Bu joylarda bakteriyalar joylashib olib ko'payishadi va noxush hid kelishi kuzatildi.

Yana boshqa sabablardan biri oshqozon, ichak faoliyatlari buzilishi oqibatida gastrid hosil bo'ladi. Bunda oshqozonda surunkali gastrid, yaralar ko'proq kuzatiladi. Uni ham, buni ham shifokor, stomatolog yoki pediatrga ko'rinib, albatta ulardan muolaja olish kerak. Hamda kunda ikki mahal tish pastasi bilan ko'p marta ishqalab yuvish pokizalik belgisidir.

Tohir IBRAGIMOV, oliy toifali shifokor, tibbiyot fanlari doktori

Kimlar elchi bo'lgan?

O'rta asrlarda Italiya shaharlarida elchi sifatida asosan, mashhur yozuvchi va shoirlar tayinlangan. Dante, Petrarka, M.Bokachcho kabi shoirlar elchilik qilishgan. Qadimgi Xitoyda elchi etib tayinlanuvchi shaxs taniqli urug' vakili, bosiq va og'ir hayotga ko'nikkan bo'lishi kerak edi. Chunki o'sha paytlarda elchilarni zindonga tashlash, ularga ishonmaslik odatiy hol hisoblanardi.

Fil uchun sun'iy tishlar

Amerikadagi hayvonot bog'ida istiqomat qiluvchi Speyk laqabli fil bo'sh vaqtlarida mashina shinalarini o'ynashni yoqtirardi. Biroq, bu mashg'ulotlarning oqibatida filning tishlari sinib tushdi. Besh tonnalik jonivorni arqonlar bilan bog'lab, unga yasama tishlar o'rnatdilar. Speyk yasama tishlarga juda tez ko'nikib ketdi.

D.HOTAMOVA tayyorladi

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lgan xalqaro xayriya jamg'armasi.

BOSH MUHARRIR:
To'liqin HAYITOV

Dizayner va sahifalovchi:
Fazliddin SHOYODGOROV
Navbatchi:
Gulyuz ORIFJONOVA

Gazeta
O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0208-raqam bilan 2007-yil 2-fevralda ro'yxatdan o'tgan.

TAHRIR HAY'ATI:
G'ayrat SHOUMAROV,
Dilbar ALIMJONOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@mail.ru
Tel: 244-27-25, 244-63-08
Tel./faks:
(99871) 244-38-10

Rassom:
Bahrom KALONOV

«O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Haftaning dushanba kuni chiqadi.
Shakli A-3,
2 bosma taboq.
ISSN 2010-6092

Adadi - 23384
Buyurtma N: J 6134